

Debreceni Egyetem Informatikai Kar
Könyvtárinformatikai Tanszék

Gyermekkönyvkiadás Magyarországon a rendszerváltás után:
különös tekintettel a 2005-2007 közötti időszakra

Témavezető:

Suppné Dr. Tarnay Györgyi
egyetemi adjunktus

Készítette:

Klinger Ágnes Berta
informatikus könyvtáros
levelező tagozatos
hallgató

Debrecen

2009

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
1. Az olvasás pozitív hatása a gyermek fejlődésében: gyermek és könyv kapcsolata	4
2. Műfajok a gyermekirodalomban, gyermekkönyvek illusztráltsága, tartalom és látvány egysége	5
3. A magyar gyermekkönyvkiadás történeti áttekintése.....	8
3.1 Gyermekkönyvkiadás a rendszerváltás előtt	8
3.2 A gyermekkönyvkiadás alakulása a rendszerváltás után.....	9
3.3 Gyermekkönyvkiadás napjainkban.....	12
4. A gyermekkönyvek hazai kiadásának áttekintése:	16
4.1 Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvcímek száma szerint.....	16
4.2 Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvek példányszáma szerint	18
4.3 Művek a szerzők állampolgársága szerint	20
4.3.1 6 éven aluliak részére szóló művek címek száma szerint.....	20
4.3.2 6-14 évesek részére szóló művek címek száma szerint.....	21
4.3.3 14 éven felüliek részére szóló művek címek száma szerint	24
4.3.4 Összesítő táblázat minden korosztályra vonatkozóan, címek száma szerint.....	26
5. Ifjúsági és gyermekirodalmi művek a szerzők állampolgársága szerint, a példányok tekintetében.....	28
5.1 6 éven aluliak részére szóló művek példányszám szerint.....	28
5.2 6-14 évesek részére szóló művek példányszám szerint.....	29
5.3 14 éven felüliek részére szóló művek példányszám szerint	30
5.4 Összesítő táblázat minden korosztályra vonatkozóan, példányszám szerint.....	32
6. A magyar gyermekirodalom kritikája.....	34
6.1 IBBY (International Board on Books for Young People – Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsának Magyar Egyesülete)	34
6.2 A HUNRA - Magyar Olvasástársaság :.....	35
6.3 A Könyv és Nevelés című folyóirat	36
7. Arany János Városi Könyvtár (Dorog).....	37
8. A könyvtárak és a gyermekkönyvkiadás kapcsolatai: interjúk a dorogi Arany János Városi Könyvtár gyermekkönyvtárossal és olvasóival	40
9. Összegzés.....	55

10. Irodalomjegyzék	58
11. Mellékletek:	62

Bevezetés

Szakdolgozatom témájaként a magyar gyermekkönyvkiadás rögzös útjának bemutatását választottam, amely igen változatos képet mutat a rendszerváltást követően. Előttém már Varga Kornélia, a Debreceni Egyetem volt hallgatója vállalkozott erre a nehéz feladatra. Szakdolgozatában az 1980-as évektől egészen 2004-ig elemzi a hazai gyermekkönyvkiadás statisztikai adatait, vizsgálja a megjelent gyermek- és ifjúsági könyvek címeinek, példányszámának változásait, precízen és alaposan mutatja be a hazai gyermekkönyvkiadás sajátosságait. Ezt a munkát szeretném folytatni az általa kiválasztott szempontok alapján a 2005-2007 közötti időszak statisztikai adatainak vizsgálatával.

Jelen munka tehát a 2005-től napjainkig feldolgozott adatokat hivatott bemutatni, természetesen a rendszerváltás időszakára is tükröztetve az elemzést. Dolgozatomban szeretném bemutatni továbbá, hogy milyen hatással volt a rendszerváltás a dorogi Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára gyűjteményének alakulásában az 1990-2008 közötti időszakban.

A dokumentumpiac hatással van az olvasók olvasmányélményeire, olvasáskultúrájuk alakulására is. Dolgozatomban szeretném reprezentálni néhány interjú alapján a mai gyermekek olvasáshoz való viszonyulását, olvasási szokásaikat, olvasmányaikat.

1. Az olvasás pozitív hatása a gyermek fejlődésében: gyermek és könyv kapcsolata

Az olvasás pozitív élménye egész életünkre szóló kapcsolatot jelent a könyvvel. Felelősségteljes szülőként nagyon fontos már egészen kisgyermekkorban bevezetni gyermekünk életébe a színes történeteket, meséket, mondókákat, dalocskákat, hogy nagyon korán kialakítsuk a könyvhöz való pozitív és szoros kötődést. Ideális, ha már a kétéves korú gyermek játékaik között felfedezhető egy könyv alakhoz hasonló tárgy. Így a forma nem lesz ismeretlen számára és össze tudja kötni különböző pozitív tartalmakkal, melyeket szerencsésen az édesanya már korábban megismertetett csemetéjével.

Nagyon fontos azonban, hogy amikor igényként jelentkezik a könyvéhség gyermekünkénél, megfelelően formáljuk könyv iránti ízlését. Nagyon sok függ attól, mit lát szülei íróasztalán. Amennyire sokat javíthat a könyv a gyermekén, éppannyira ronthat is rajta. Minden gyermek más-más igényű, így a lelki táplálék is különböző és egyéni hatású.

Bruno Bettelheim „A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek” című könyve a mesék jelentőségéről, gyermekekre gyakorolt hatásáról szól. „A gyermek gyakran érzi életét kuszának, és ezért különösen rá van szorulva arra, hogy megértse, mi a helye ebben a bonyolult világban, ahol neki valahogy boldogulnia kell. Segíteni kell neki, hogy összefüggéseket találjon és eligazodjon érzései labirintusában. Segítség kell ahhoz is, hogy rendet teremthessen lelki háztartásában, majd erre támaszkodva egész életében. Szüksége van továbbá – és ezt manapság aligha kell külön hangsúlyozni – erkölcsi nevelésre, amely finom eszközökkel, mindig csak burkoltan jelzi számára az erkölcsös viselkedés előnyeit, nem használ fel elvont etikai fogalmakat, csak olyasmit, ami kézzelfogható, és ezért jelent is számára valamit. Az ilyen kézzelfogható mondanivalót a gyermek a mesében találja meg.”¹

A harmadik évtől kezdődik a gyermek életében a következő mesekorszak, mely kb. a 12-13. évig tart. A legkisebbeket elsősorban az állatokról szóló mesék kötik le, ezt követik a népmesék és a tündérmesék csoportja, amikor már a nemi különbségek is megmutatkoznak lányok és fiúk között. A lányok szívesebben hallgatják vagy olvassák a tündérmeséket, de a fiúknak is ismerniük kell ezeket a meséket, hiszen a fantázia fejlesztése mindkét nem esetében elengedhetetlenül fontos. A tündérmesékben a valóság és a fantáziavilág szorosan összekapcsolódik, a népmesék által pedig megtanulja a gyermek a mérlegelést, óvatosságot, a tettekézséget a cél elérése érdekében. Óvodás korban már jól érzékeli a gyermek, hogy mi a mese és mi a valóság. A mese végén mindig győz a jó, de fontos, hogy mit tesz meg érte a főhős. A következő mesekorszakban a realiztikus, Andersen-típusú mesék kerülnek előtérbe, amikor a valóságos környezetben játszódnak a mesék. Fontos lenne, hogy fiúk is olvassanak lányos történeteket és fordítva, így könnyebben megismerhetnék, mire kíváncsi a másik nem, hogyan gondolkodik, mivel foglalkozik, mit utasít el.

2. Műfajok a gyermekirodalomban, gyermekkönyvek illusztráltsága, tartalom és látvány egysége

A gyermekirodalom rendkívül fontos része az irodalomnak, szervesen kapcsolódik a gyermeklélektanhoz, gyermekpedagógiához, gyermekkultúrához, gyermekfilozófiához, és hatással van az aktuális történelmi korszak és társadalom gyermekképének alakításában.

¹ Bettelheim, Bruno: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Bp., Corvina, 2005, p. 11.

Éppen ezért nagyon fontos, hogy örök érvényű erkölcsi értékeket közvetítsen, megtanítsa eligazodni a világban, pozitív és negatív példáival segítsen leképezni a felnőtt társadalmat a gyermek számára, aki így majd bátrabban, magabiztosabban és könnyebben helyt áll az életben.

A gyermekirodalom fogalma koronként és kultúránként változó. Tágabb értelmezésben a szépirodalmat és az ifjabb korosztály számára szóló ismeretterjesztő irodalmat is magába foglalja.

A gyermekirodalomban számos műfaj létezik, a legősibb ezen műfajok közül a mondókák csoportja. Ezzel a műfajjal találkozik elsőként a kicsi gyermek, az édesanya közvetíti számára a játékos versikéket, melyek lehetnek hintáztató (*Hinta-palinta*), altató (*Tente baba, tente; Csicsíjja babája*), állni és járni (*Áll a baba, áll*), rajzolni (*Pont, pont vesszőcske*) tanítók egyaránt. Szólhatnak ünnepekről, állatokról, ételekről, évszakokról, időjárásról. A kisgyermek nagyon élvezi a ritmust, örömmel és lelkesen hallgatja az újabb és újabb mondókákat.² A szülők által kialakított versszeretet elmélyítése az óvodapedagógusok lelkes munkájával remélhetőleg tovább mélyül a gyermekben.

A legfontosabb gyermekirodalmi műfaj a mese, melynek számos csoportja létezik. Legrégibbi eredetűek a népmesék, melyek örök érvényű igazságokat hivatottak bemutatni és megtanítták rendszerben gondolkodni a gyermeket. Népszerű kört alkotnak még az állatmesék és a tündérmesék is, illetve léteznek még a realiztikus, ún. Andersen-típusú mesék is.

A mese mellett kiemelt szerepe van a versnek is. Rendkívül fontos a gyermek életében a zeneiség, a ritmus, a nyelvi játékok használata, melynek célja elsősorban a gyönyörködtetés, az esztétikai nevelés.

„A jó gyermekvers egyszerre kelt auditív és vizuális izgalmat a kis vershallgatóban. Tartalmilag és hangulatilag plasztikus a gyerekeknek szóló vers. Élményszerűen a látvány lehetőségét is kínálja: láttatja a virágokat, a hajladozó fákat, a bogarakat.³”

A meseregény egy átmeneti műfaj, valóság és fikció határát súrolja. Reális környezetből indul a történet, amelyből a főhős átlép a csodák birodalmába, és különböző kalandos történések, próbatételek után ismét visszatér a valós életbe. (Lewis Carroll: Alice Csodaországban, Carlo Collodi: Pinokkió, Selma Lagerlöf: Nils Holgersson) Ez a műfaj elsősorban azokat a gyermekeket szólítja meg, akik már szégyellnek mesét olvasni, de még kötődnek a fantasztikum világához és igényük van nagyobb terjedelmű művet olvasni.

² Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Budapest, Helikon, 1999, p. 32-35.

³ Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Budapest, Helikon, 1999, p. 37.

A következő nagy csoportot a mondák, legendák és történelmi elbeszélések alkotják. Középkori krónikáink őrizték meg magyar mondáinkat, keletkezésük a honfoglalás előtti időszakra datálódik. (*A fehér ló mondája, Emese álma* stb.)

A legendákban elsősorban keresztény szentek mártíromságának történetét olvashatjuk, akiknek élete például szolgál az utókornak. (*Imre, Margit, László, Gellért* stb.) Később regényformában is feldolgozásra kerülnek pl. *Gárdonyi Isten rabjai* című csodálatos munkájában.

Ismeretközlő gyermekkönyvek csoportját alkotják a monográfiák, amelyek egy-egy témakör tudományos feldolgozása, másik fontos csoportja a kézikönyvek, amelyek gyors tájékozódást biztosítanak egy-egy kérdés megválaszolásában, használni, forgatni kell őket. Ide tartoznak a lexikonok, enciklopédiák, szótárak, határozók, atlaszok és adattárak.⁴

Gyermekkönyvek esetében az illusztráció még szervezesebben kapcsolódik a történethez, hiszen az olvasni még nem tudó pici gyermekeket elsősorban a látvány ragadja meg, a képekhez, rajzokhoz köti a megismert történetet. A gyermekkönyv lelke az illusztráció. A jó gyermekkönyv ismerve a csodálatos illusztráció, mely segít megérteni a történetet, szó és kép kiegészíti egymást.

„A gyermek a könyvvel való ismerkedést a képeskönyvek nézegetésével kezdi. Ekkor a képnek még csak az a szerepe, hogy az ábrázolt tárgyra ismerés örömét előidézzé. Minél kisebb a gyerek, annál inkább a képek „olvashatósága” az illusztrálás feladata. Ekkor még az ábrázoló művészetben van a hangsúly. Fontos, hogy az illusztrátor olyannak láttassa a megjelenített tárgyi világot, hogy a felismerés és fogalomalkotás folyamata létrejöhessen a szemléltetőben. A képeskönyvek sokféle fajtája valósítja meg ezt (leprellők, lapozók, figuratív vagy plasztikus képeskönyvek stb.). A befogadói életkor előrehaladásával változik az illusztráció funkciója. Az arányok eltolódnak a szöveg javára. Az illusztrálás kifejező művészetté válik. Vannak, akik úgy vélekednek, hogy csak a gyenge szöveg igényli az illusztrációt. Sőt egyesek szerint a kép bilincsbe veri az olvasó képzeletét. Valóban nem minden könyv kíván illusztrációt. De a gyermekkönyv illusztráció nélkül nem él meg.

A kép elsősorban a szöveg irodalmi hatását szolgálja, de sokszor pedagógiai és didaktikai funkciót is betölt. Fejleszti a gondolkodást, az esztétikai érzéket; hat a személyiségre. A gyerekek a felnőtteknél is élénkebben látják mindazt, amit olvasnak. Végtelen nyitottság

⁴ Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Budapest, Helikon, 1999, p. 259.

jellemzi őket. Az illusztrátornak erre a belső látásra, erre a naiv, őszinte nyitottságra támaszkodnia kell.”⁵

Ez a látásmód elsősorban a legifjabb generációra érvényes, később szerencsés, ha kevesebb a kész rajz, így a képzelőerőt nem gyengíti, nem irányítja az olvasó fantáziáját. A jó illusztrátor teret ad a gyermeki fantáziának a történet továbbgondolásában. A gyermekkönyvek megformálását, illusztrációit, nyomdai megjelenítését erősen befolyásolja az olvasóközösség életkora. Lényeges szempont az olvashatóság, a megfelelő, jól látható betűméret, az áttekinthetőség. Mint minden könyvnél, a gyermekkönyveknél is fontos, hogy a borító szépen, igényesen, ízlésesen legyen megtervezve, így rögtön elnyeri az olvasó szimpátiáját. Sajnos számos ízléstelen, harsány borítójú könyvvel találkozunk a szülők, a könyvtárosok, nagyon nehéz eligazodni az óriási kínálatban. Szerencsére az európai kiadók – és a magyar kiadók is - ellenpéldául szolgálnak az amerikai trendre, igyekeznek igényes kínálatot biztosítani az érdeklődők számára.

3. A magyar gyermekkönyvkiadás történeti áttekintése

3.1 *Gyermekkönyvkiadás a rendszerváltás előtt*

A szocializmus hazánkban jelentős változásokat okozott a könyvkiadás és könyvkereskedelmi viszonyokban egyaránt. Míg korábban a kiadók magánkézen voltak, addig a szocialista rendszer alatt állami tulajdonba kerültek a nagy és kis könyvkiadók egyaránt. (Athenaeum, Révai, Franklin, Hungária). A könyvterjesztés is állami felügyelet alá került, 1951-ben létrejött az Állami Könyvterjesztő Vállalat. A könyvkereskedők és antikváriusok állományának jelentős részét teherkocsikkal zúzdába szállították és megsemmisítették. Ezután az Állami Könyvterjesztő Vállalat megindította az országos könyvesbolti hálózat kiépítését, amely a korábbi vegyes könyvesboltokkal ellentétben (könyveken kívül papírárut és írószert is kínáltak) kizárólag könyveket forgalmaztak. Létrejöttek a szakkönyvesboltok és antikváriumok, a könyvterjesztés és kiadás egységesített lett. 1969-ben alakult a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete. 1972-től a budapesti könyvterjesztést az Állami Könyvterjesztő Vállalat, vidéken a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat végezte. A

⁵ Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Budapest, Helikon, 1999, p. 323.

könyvkiadást szakosított formában különböző kiadók végezték. A könyvkultúra népszerűségét és pozitív eredményeit az állami támogatási rendszer biztosította. A könyvárak alacsonyak voltak, ennek köszönhetően bárki vásárolhatott magának olvasni valót. Sajtószabadságról azonban szó sem volt, a pártállam szigorú tartalmi ellenőrzést végzett. A 70-es években nőtt a munkával töltött órák száma, az emberek egyre kevesebbet olvastak. Az olvasási kedv jelentősen megcsappant, a könyvtárak látogatottsága nagyon lecsökkent. A könyvkiadók könnyű és sikeres könyvekkel próbálkoztak a piacon, a szépirodalmi művek aránya visszaesett. Az „új ízlésű” könyvek számos tabu témát is feszegettek, ezek a jelenségek is hozzájárultak Magyarországon a szocialista rendszer összeomlásához.⁶

A gyermekkönyvkiadásban vezető szerepet töltött be a Móra kiadó, amely klasszikus és kortárs, hazai és külföldi gyermek- és ifjúsági szépirodalmat és ismeretterjesztő irodalmat jelentetett meg, természetesen politikai felügyelet alatt. Az 1950-ben alapított kiadó (Ifjúsági kiadó) 1957-ben vette föl Móra Ferenc nevét, és évtizedeken át a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom egyedüli közvetítője volt. Számos sikersorozat köthető a kiadó nevéhez, mint a Pöttyös és Csíkos könyvek, Delfin könyvek, Sirály sorozat, Galaktika, az ismeretterjesztő Bölcs Bagoly sorozat, Képes történelem stb. Színvonalas, tartalmas kiadványokat jelentetett meg óriási, több tízezres példányszámban.

A Móra mellett jelen volt ifjúsági kiadványaival a Szépirodalmi Könyvkiadó, amely a Diákkönyvtár sorozat magyar irodalmi részét adta ki szintén magas példányszámban. A sorozatot később a Móra vette át.

3.2 A gyermekkönyvkiadás alakulása a rendszerváltás után

A rendszerváltó évek könyvkiadása; az átalakulás első szakasza

A magyar könyvkiadás történetében az 1989-es év mérföldkőnek tekinthető. Ekkor született meg Magyarországon a sajtószabadság. Korábban az úgynevezett „Engedélylap” feliratot viselő nyomtatvány volt a cenzúra testet öltött formája, enélkül egyetlen hazai nyomda sem vállalhatott munkát semmilyen hazai könyvkiadótól. A cenzúra megszüntetése együtt járt a könyvkiadási tevékenység korlátozásának megszüntetésével, így heteken belül felismerhetetlenségig megváltozott a magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem képe

⁶ Bartl István: Jelentés, magyar könyvkiadás 1989-1998=Kritika, 1998, 7. sz, p.5-7.

hazánkban. Korábban alig 25 állami könyvkiadó működött az országban, ez egy-két hónap leforgása alatt gyökeresen megváltozott, közel 2000 kiadó jegyeztette be magát, gyakran anélkül, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban regisztráltatta volna magát. Az újonnan megjelenő könyves gárda java része vajmi keveset értett a könyvszakmához. A statisztikai adatok nem tükrözték a valóságot, valószínűleg nem tartalmazták a mérhetetlen sok új kiadó könyveinek kiadványait. Az országot elárasztották a könyvek. Nem volt olyan megálló, aluljáró, utcasarok, pályaudvar, ahol ne lehetett volna könyvet vásárolni. Ők voltak az újszerű könyvkiadás és könyvkereskedelem rohamcsapata. Az 1989-90-ben alakult kiadók közül nagyon kevesen maradtak fenn. A friss, új szellemű aprócska cégek a korszakra jellemző kiadványokat állították elő: korábban politikai, vallási, nacionalista nézetei miatt cenzúrázott könyveket adtak ki kevés költséggel. Az olvasóközönség egy ideig habzsolta a tiltott témájú könyveket, azonban a 90-es évek közepére megcsappant az érdeklődés és megkezdődött a példányszámok máig tartó apadása. Eközben a régi állami könyvkiadók válságba kerültek, az Művelődési és Közoktatási Minisztérium semmit nem tett az átalakulás érdekében. Ezek a kiadók nem maradtak versenyben a megjelenő külföldi cégekkel szemben a megvont állami támogatás miatt sem. 1993-94-ben a mégiscsak gyorsan lezajlott könyvkiadói privatizációnak köszönhetően, bár a kiadók nagy része elveszett, az átalakult, új tulajdonosokkal büszkélkedő cégekben átmentődtek a korábbi szakmai erények. A könyvkereskedelem privatizációja végül csak 1997-ben fejeződött be. Jellemző erre az időszakra a könyvek árának emelkedése, a választék ugyan bővült, de a példányszám jelentősen csökkent, a színvonalas könyvek kiadása mellett az ún. bestseller irodalom volt kapható. Így az igényes olvasók elmaradoztak a könyvesboltokból. Az áremelés elsősorban a könyvek előállítási költségének növekedéséből fakadt, a könyvszakma, sőt maga a szerző nem részesült belőle.⁷

A privatizáció; az átalakulás második szakasza

A könyvszakmában sajnos elég későn zajlott le a privatizáció, amikor a gazdasági válság egyre csak mélyült. Az állami tulajdonban lévő kiadók privatizációja nem váltott ki nagy érdeklődést. A Bokros-csomag bevezetése még jobban sújtotta őket. Az ún. „előprivatizáció” okozta a legnagyobb vérvesztéséget. Ez alatt a két év alatt (1992-93) a könyvesboltok száma a

⁷ Bartl István: Jelentés, magyar könyvkiadás 1989-1998=Kritika, 1998, 7. sz, p. 7-8.

felére csökkent Magyarországon. Sajnos nem volt ritka az sem, hogy a közepes nagyságú városok is könyvesbolt nélkül maradtak hazánkban. Ez a fogyás csak 1996-ban állt meg, miután három nagy, állami terjesztővállalat közül kettő magánkézbe került. Megkezdődött átszervezésük, korszerűsítésük, üzletpolitikájuk megváltozott, végre pénzügyi forrásokhoz jutottak.

Egy 1994-es adatokat tükröző beszámoló szerint:

- Az országban a monopolizált helyzet megszűnt, a Móra komoly nehézségekkel küzd.
- Száznál is több gyermekkönyvkiadó működött, nagyrészt kicsiny, sőt törpekiadó. A legtöbbben évente néhány kötettel jelentkeznek.
- A gyermekkönyv egyfajta dömpingáru lett, amellyel nagy ünnepekkor, - elsősorban karácsonykor – elárasztják a piacot. Jellemző ezekre a kiadványokra, hogy nagyon drágák és nem túl vastagok.
- Megjelentek hazánkban a külföldi, jó és versenyképes szlovákiai és román gyermekkönyv-kiadók is.
- A tudományos ismeretek bemutatását szolgáló gyermekkönyvek kiválóak, bár elsősorban külföldi szerzőktől jelentetnek meg, magyar szerző munkáját csak elvétve látni.
- A fantázia helyét a vizuális felület sokkhatása vette át.
- A korábbi könyvesbolti rendszer összeomlott, a könyvhöz jutás, különösen kisebb településeken megoldhatatlan.
- A teljes választék sehol sem található meg.⁸

1997-től sorra nyíltak az új, korszerű könyvesboltok. A '96-os év a fordulat évének bizonyult, az évek óta tartó pénzkivonás és az általános eladósodottság megszűnt. 1995-től széles körű, állami forrásokra épülő könyvtámogatási rendszert építettek ki hazánkban, amely megállította a könyvkiadás elsovadását, sőt számos beruházást segített létrehozni. Jelentős lépés továbbá a tankönyvpiac megnyitása, mely megszüntette a Nemzeti Tankönyvkiadó monopóliumát.

Az átalakulás harmadik szakasza

A könyvkiadásban foglalkoztatottak és a piacon lévők száma megnövekedett. A könyvkiadók hagyományos szerkezete átalakult, új típusok jöttek létre (pl. könyvklubok). A kilencvenes

⁸ Fogarassy Miklós: Egérkattintás? Az új kiadványpiac meg a gyermekkönyvtárak = Liget, 1996. 6. sz. p. 18-21.

évek végétől számos külföldi kiadó működik hazánkban. A korábbi félelmek ellenére nem részesültek nagy százalékban a hazai könyvforgalomból. Csak mintegy 30%-át tartották a kezükben, jellemzően belesimultak a hazai piac viszonyaiba.

„A magyar könyvkiadás egészében – arányaiban, szerkezetében és kínálatában is – nyugat-európaias jelleget öltött, és színvonalban sem marad el a hasonló méretű európai országok könyvkiadásától”.⁹

3.3 Gyermekkönyvkiadás napjainkban

Az ezredforduló utáni jellemzők: gyermekkönyvkiadók, gyermekfolyóiratok, könyvesboltok sorsa

A 2003-ban rendezett „Mi lesz veled, Hamupipőke?” című konferencián Boldizsár Ildikó a magyar gyermekirodalom időszerű kérdését vetette fel. A kiadott gyermekkönyvek száma jelentősen nőtt a korábbi évekhez képest. Igényes kiadók jelentek meg a piacon, igényes kiadványokkal, hatalmas választékot biztosítva a gyermekeknek. A gyermekkönyveknek külön könyvesboltja is van már, a Pagony, amely Budapesten nyílt meg 2001-ben, az országban első gyerekkönyvesboltként azzal a céllal, hogy a gyerekirodalom a szépirodalom perifériájáról bekerüljön a valós irodalmi vérkeringésbe, hogy a figyelmet felhívja a gyerekkönyvek fontosságára. Óriási hiányt igyekszik pótolni a gyermekkultúra területén a Csodaceruza című gyermekirodalmi folyóirat, amely pedagógusok, szülők és gyermekkönyvtárosok számára ad tájékoztatást a frissen megjelent kiadványokról. Szerencsés növekedést mutat a mesékről szóló szakirodalom is, valamint nőtt azon folyóiratok száma, melyek tematikus összeállításban informálnak a gyermekirodalomról. Napjainkban már elismerik a gyermekírókat is, 1996-ban Kossuth-díjban részesült Lázár Ervin, őt követte Csukás István, Méhes György, Varga Domokos, Janikovszky Éva, József Attila díjat nyert Békés Pál. 2002-ben a világ legjobb gyermekkönyvei közé került Nógrádi Gábor *Petepite c.* könyve. Létrejött a Magyar Illusztrátorok Társasága Sárkány Győző vezénylete alatt, amely sokat tesz a kortárs magyar illusztráció megismertetéséért. A Társaság munkájának köszönhetően 2000-ben Magyarország készíthette el az International Children's Book Day 80 országába eljutott plakátját Janikovszky Éva üzenetével és Rényi Krisztina illusztrációjával.

⁹ Bartl István: Jelentés, magyar könyvkiadás 1989-1998=Kritika, 1998, 7. sz, p. 9.

Az ezredforduló meghozta végre a várva várt kortárs meseregényt is, méghozzá mindjárt kettőt is. Sziij Ferenc *Szuromberek* és Darvasi László *Trapiti* avagy a nagy tökfőzelékháború című műve egymást követően jelent meg.¹⁰

2008. október elején alakult meg a Magyar Gyerekkönyvkiadók Egyesülése, amely egyelőre hét kiadót foglal magában: General Press, Holnap, Kráter, Naphegy, Pagony, Presskontakt és a Vivandra. Besze Barbara vezetésével kívánják hatékonyan képviselni a minőségi gyermekkönyvkiadást itthon és külföldön is. Segítségére kívánnak lenni mind a kereskedőknek, mind az olvasóknak, mert abban hisznek, hogy az igényes szülő a szellemi táplálékot is megválogatja gyermeke számára. Fontosnak tartják a könyvtárakkal, iskolákkal és óvodákkal történő kapcsolatok mélyítését is.

Valószínűleg a fővárosi gyermekkönyvesbolt mellett igény lenne vidéken hasonló profilú üzletre, ahol minden kapható lenne, a szülők és gyermekek könyvvásárlását segítenék és kielégítenék érdeklődésüket. Sajnos a gyermekkönyvkiadás nehézségei közé sorolható a szakemberhiány is. Több gyermekirodalomra szakosodott kritikus, foglalkoztató lap kellene, melyeket szélesebb körben terjesztenének. Nagy Boldizsár gyermekirodalom-kutató utalt nemrégiben egy rádiós nyilatkozatában arra, hogy nincs ma hazánkban a felsőoktatásban erőteljes gyermekirodalom-oktatás és gyermekirodalmár-képzés, s baj, hogy nem létezik a gyermekkönyvek kutatásának önálló intézete.¹¹

Jelentős változások történtek a rendszerváltást követően. Míg a nyolcvanas évek korszemlére jellemző, hogy az olvasó gyermek a maga akadályát legyőzve szeretné megtalálni helyét a világban és ehhez csupán segítségnyújtást igényel, addig a mai ifjúságnak, a mai gyermekeknek a valóság birodalmában kell helytállniuk, hiszen szüleik és a változó világ is az önállóságra való nevelést szorgalmazza. A jelen kor gyermekeinek a mindennapi életben minél hamarabb kell eligazodniuk, ezt segítik a gyermektörténetek, amelyek gyakorlatiasságra tanítanak és nagyon sikeresek. (pl. *Ovimese*, mely az óvodai beilleszkedést hivatott elősegíteni)

Sajnos az olvasási kedv a nyolcvanas évektől csökkenni látszik az egész világon, korosztálytól függetlenül egyre kevesebbet olvasunk. Ennek számos oka van, pl az Internet, a könyvek drágulása, a kultúra iránti igény csökkenése, a televízió térhódítása. Talán egy-egy

¹⁰ Boldizsár Ildikó: *Mi lesz veled Hamupipőke? A magyar gyermekirodalom időszerű kérdései*=Könyv és nevelés, 2003, 2. sz. p. 76-77.

¹¹ Horner Péter: *Mese a gyerekkönyvekről* = http://www.kulturpart.hu/irodalom/6127/mese_a_gyerekkonyvekről

sikerkönyv visszacsábítja és megalapozza a gyermek olvasás iránti igényét, vannak, akik hisznek ebben:

A Harry Potter láz meghozta a gyermekek olvasási kedvét, az a gyermek, aki sikeresen átrágtta magát a vaskos köteteken, valószínűleg megtanult rendesen olvasni és szívesen vesz más szerzőktől is könyveket a kezébe. Az olvasási kedv tehát nőtt, a régi írók ma is népszerűek, kevés viszont a fiatal tehetség. A kiadók nem mernek egy-egy új tehetség mögé állni, hogy sikerre vigyék könyveiket, inkább a jól bevált klasszikusokat jelentetik meg újra. Sándor Csilla, a Varázsceruza főszerkesztője szerint a legnehezebb feladat gyermekeknek írni. Azonnal megérik, ha a mű nem őszinte, a hamisságot, negédes igénytelenséget elutasítják.¹² Az örök érvényű értékeket közvetítő Móra kiadó az elmúlt 20 év alatt igyekezett talpon maradni és minőségi kiadványokkal kedveskedni olvasói számára. Ez nagyon nehéz feladat volt, tekintve, hogy a rendszerváltást követően a kiadó állami támogatottsága és monopóliuma megszűnt. Elveszítette százánál több munkatársát, akiknek létszáma '96-ra csupán 7 főt tett ki. Szerencsére a gyarapodás jellemző mind létszámban, mind kiadványszámban az elmúlt éveket tekintve. Közel évi 150 könyvcím jelenik meg a kiadó neve alatt, a forgalom mintegy 500 millióra emelkedett. (2008-as adatok.) A Móra igyekezett megőrizni eredeti arculatát, miközben igazodott az újabban felmerülő igényekhez is. Palettájukat tudatosan bővítik minden korosztály számára. Az óvodások számára készült kiadványok mellett (képeskönyvek, mesék, versek, mondókák, találós kérdések) megszólalnak a klasszikus szerzők művei, miközben a fiatal tehetségek is lehetőséget kapnak. (Lackfi János, Kiss Ottó, Kántor Péter, Cseh Katalin, Boldizsár Ildikó, Békés Pál). 2007-ben indult a Rózsaszín balettcipő sorozat, mely tini lányoknak kínál olvasnivalót. A 14-18 éves korosztálynak szóló irodalom a legcsekélyebb számban képviselteti magát az ifjúsági irodalomban. Ezt a hiányt is igyekeznek pótolni a Móra X sorozattal, mely merész, tabu témákat feszeget. A felnőtté válás első lépéseiről, szerelemről, csalódásról, a családi együttélés nehézségeiről szólnak. Hatalmas sikerrel jelenteti meg Darren Shan vámpír- és démontörténeteit, melyekre óriási az érdeklődés és az igény. Szintén 2007-ben indult útjára a Mesél a festmény című francia képzőművészeti ismeretterjesztő sorozat, mely a 8-12 éveseknek szól. Szintén az elmúlt évek népszerű sorozata a Móra hangoskönyvek, melyekben klasszikus művek kelnek életre rangos magyar előadóművészek segítségével. (A. A. Milne: Micimackó Koltai Róbert előadásában, Petőfi

¹² Mihalicz Csilla – Szarka Klára – Sztankóczy András: Mi jön a Harry Potter után? = Magyar hírnap, 2001, nov. 19., p. 5.

Sándor: János vitéz Nagy Ervin előadásában, Fekete István: Vuk Gyabronka József előadásában).¹³

A Móra mellett számos nívós gyermekkönyvkiadó működik hazánkban a rendszerváltás óta. Az Animus és a Ciceró vált Móra nagyságúvá, mind a kiadványok mennyisége, mind pedig forgalom tekintetében. Jelen van még a magyar piacon a Pozsonyi Pagony Marék Veronika Boribon-történeteivel, a Santos Kiadó – amely ’93-tól foglalkozik gyermekkönyvkiadással – kizárólag magyar írók meséit, verseit jelenteti meg. Igyekeznek a hagyományos stílust képviselő illusztrátorokkal dolgozni. A Csimota Gyerekkönyvkiadó 2003-ban alakult és újszerű könyvekkel jelentkezik a gyermekek számára. Teret adnak fiatal költőknek és íróknak is.¹⁴

A legifjabb korosztály a leglelkesebb olvasás tekintetében. Továbbra is a mesék iránti igény a legjelentősebb. Számos újítás figyelhető meg műfaji tekintetben is, ám gyakran ezek a történetek is klasszikus alapokból merítenek. A korábbi történeteket öltöztetik új ruhába, de akadnak merész vállalkozások is, melyben a gyermek interaktív résztvevőként alakíthatja a mese fonalát. A tündérmese és az állatmesék továbbra is a legnépszerűbbek, ennek oka a gyermek csodák iránti igénye.

¹³ Tóth János, Cs.: Értékmegőrző évtizedek. Jóra nevel a Móra = http://www.tanszertar.hu/eken/2008_02/cstj_0802.htm

¹⁴ Pompor Zoltán: Értékes, szép könyveket a legkisebbeknek! : Gyermekkönyvkiadás Magyarországon = http://www.konyv7.hu/index.php?akt_menu=494

4. A gyermekkönyvek hazai kiadásának áttekintése:

4.1 Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvcímek száma szerint

Tárgyév	Címek száma	Összes könyv	Százalékos megoszlás
2000	394	8986	4,3
2005	775	12898	6,0
2006	799	11377	7,0
2007	1071	13239	8,0

1. táblázat

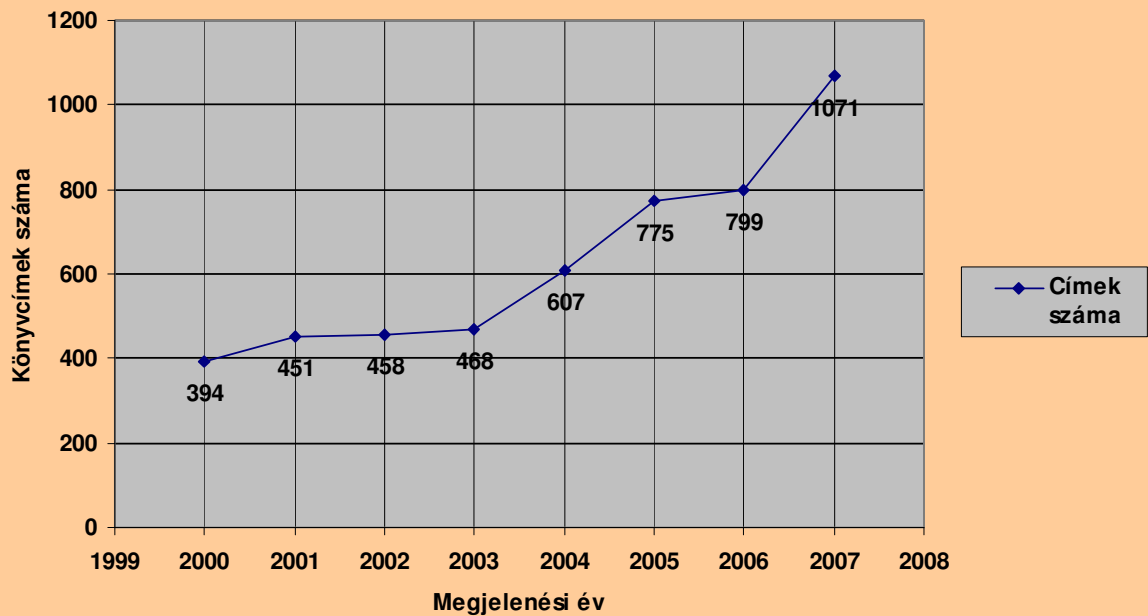
2000-től a 2007-es évig a gyermekkönyvek címét tekintve folyamatos fölfelé ívelés figyelhető meg. Hét év alatt jelentősen megnőtt a megjelent kiadványok mennyisége, majdnem háromszorosa az ezredfordulón kiadott címeknek. 2000-ben összesen 394 cím jelent meg a gyermekek részére a 8986-ból, 2007-ben ez a szám már 1071-re nőtt a 13239-ből. Úgy tűnik, hogy a kiadók palettájukon egyre nagyobb teret adnak az ifjabb generációnak szánt kínálat számára.

A gyermekkönyvek számában történő folyamatos emelkedésben nagy szerepe volt a Harry Potter sorozat megjelenésének is 2000-ben, s annak, hogy megjelentek a nagy külföldi sikerkönyvek, elárasztották az országot a külföldi szerzőktől származó gyermekkönyvek.¹⁵

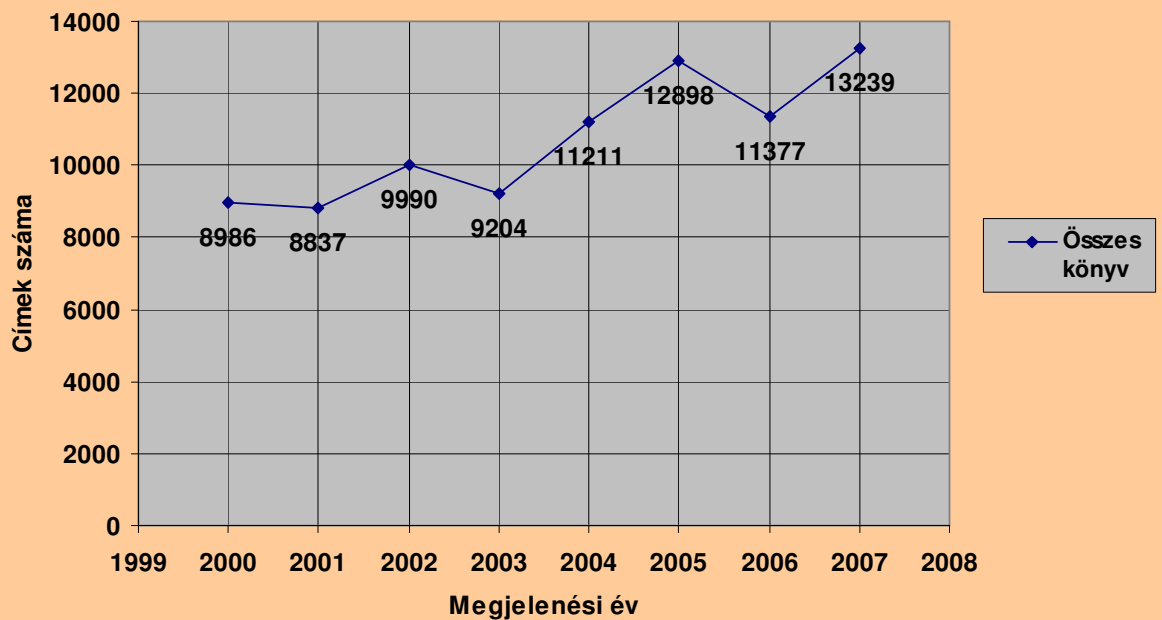
Szerencsére a kiadott művek írói közül még mindig több a magyar származású, mint a külföldi. Jelentős sajnós az amerikai gyermekkönyvek jelenléte, melyek egyre jobban háttérbe szorítják a hazai műveket. Az angol, francia és német hatás is igen intenzív és piaci előfordulásuk szintén emelkedést mutat a hazai könyvpiacra.

¹⁵ Varga Kornélia: Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig, Debrecen, DEIK, 2006. p. 29.

1. Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvcímek száma alapján

2. A Magyarországon kiadott összes könyv a kiadott könyvcímek száma szerint

4.2 Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvek példányszáma szerint

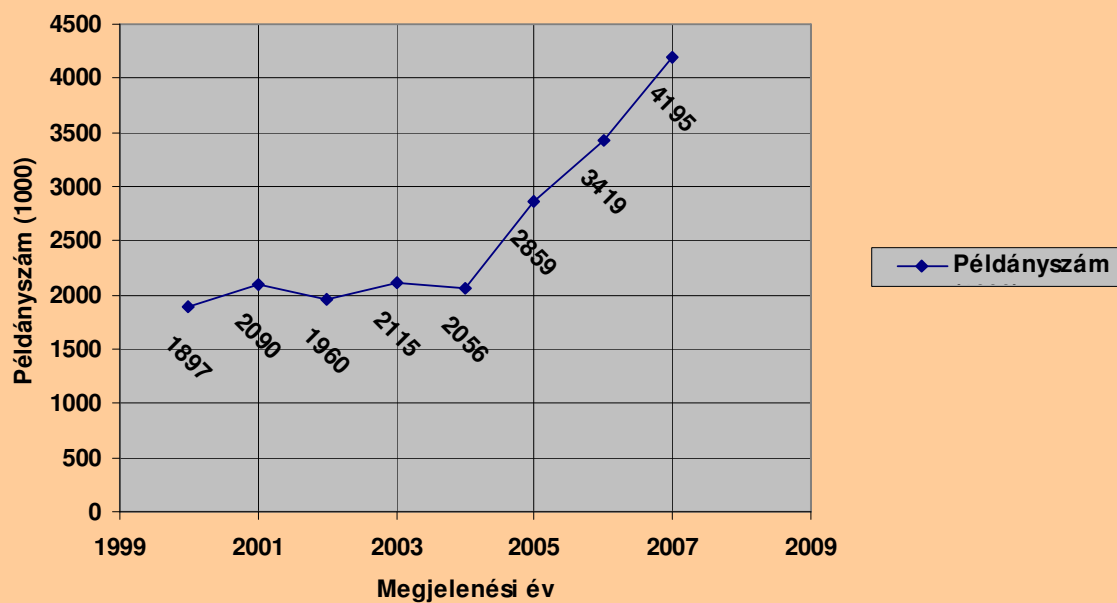
Tárgyév	Példányszám (1000)	Összes könyv (1000)	% összes/címek
2000	1897	35246	5.4
2005	2859	40974	7.0
2006	3419	38281	8.9
2007	4195	42628	9.8

2. táblázat

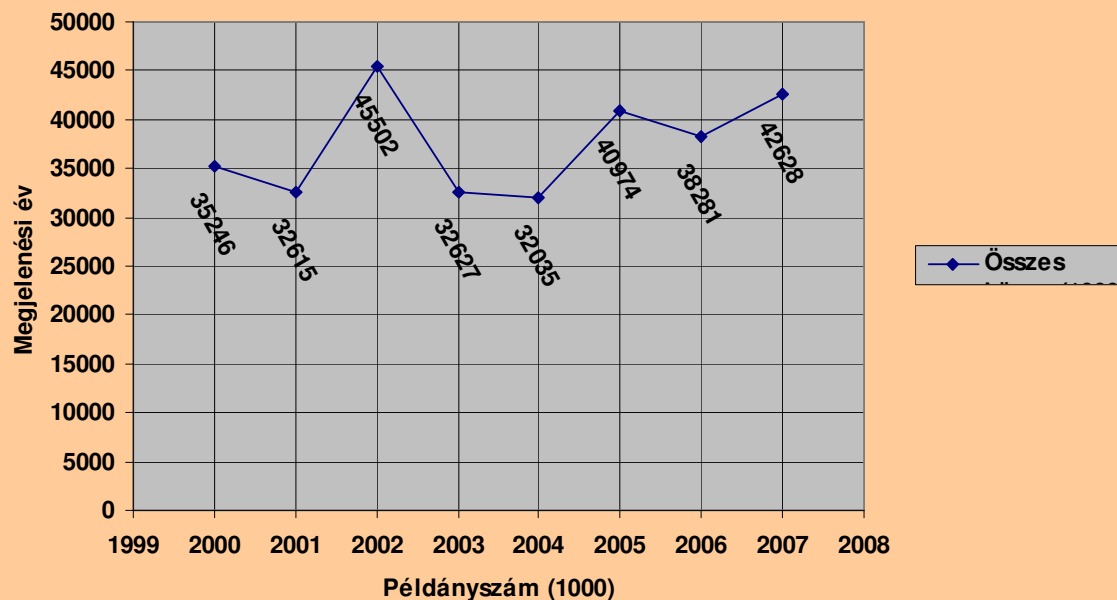
A rendszerváltás óriási változást okozott a könyvek példányszámának alakulását tekintve. Míg korábban pl. 1980 körül 17.327.000 példányban jelentek meg gyermekkönyvek hazánkban, addig napjainkban ez a szám jelentősen lecsökkent. Ennek oka a történelmi és gazdasági változásokban gyökerezik. Az utóbbi években mégis pozitív ugrás történt a példányszámok tekintetében.

A 2000-es évet követően folyamatos példányszám növekedés figyelhető meg. Hét év alatt több mint a duplájára nőtt a kiadott gyermekkönyvek száma, 1897-ről 4197-re emelkedett. 2000-ben egy év alatt 1.897.000 példány jelent meg gyermekkönyvekből, 2007-re ez a szám 4.195.000-re nőtt. Úgy tűnik, bár egyre drágábbak a könyvek, mégis bőséges a fiatal generáció számára biztosított kínálat a kiadók felől. Bárcsak az olvasási kedv is nőne a gyermekekben!

3. Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvek példányszámát tekintve

4. Ifjúsági és gyermekirodalom a kiadott könyvek példányszámát tekintve

4.3 Művek a szerzők állampolgársága szerint

4.3.1 6 éven aluliak részére szóló művek címek száma szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	182	317	275	344
Amerikai	65	152	103	141
Angol	39	89	35	58
Cseh	1	13	7	15
Dán	***	6	5	5
Francia	26	9	13	32
Holland	***	***	4	0
Német	25	21	17	37
Olasz	0	13	36	27
Orosz	2	6	3	2
Spanyol	***	***	4	28
Svéd	***	2	***	***
Egyéb	15	23	15	46
Összesen	355	651	517	735

3. táblázat

Jelentős változások történtek néhány év alatt a megjelentetett könyvek körében a szerző állampolgárságát tekintve. Az adatokból arra lehet következtetni, hogy a kiadók bátrabban vállalják a hazai gyermekírók munkáinak bemutatását. Míg 2000-ben magyar szerzőktől csupán 182 mű jelent meg, addig 2007-ben már 344. Majdnem megduplázódott a magyar szerzők műveinek száma. Szerencsére sok sikerkönyv született hazai írók tollaiból az elmúlt években és úgy tűnik, ez tovább ösztönzi a kiadókat és az írókat is egyaránt.

Változások történtek a megjelentetett mesekönyvek tartalmi vonatkozásában is.

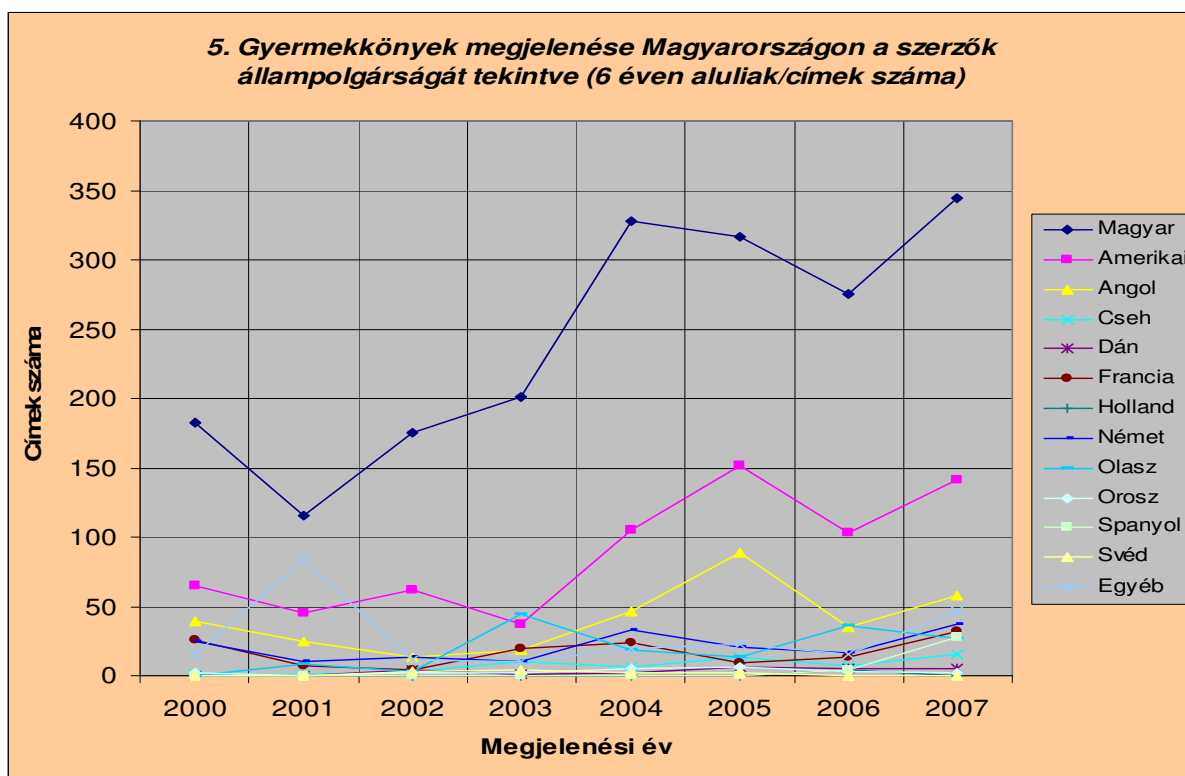
A könyvpiac igyekszik stabil vevőkört kialakítani magának, és ez jól látható az újonnan megjelentetett mesekönyvek esetében is. Legjellemzőbb a sorozatok kiadása, mint pl. a *Borszorkánymesék*, *Tündérmesék*, *Hercegek meséi*, *Hercegnők meséi*, melyek beszűkítik a kisgyermek gondolkodását, ezáltal fantáziaviláguk könnyen válhat egysíkúvá. Napjainkban a külföldi szerzők kerültek túlsúlyba, ennek az lehet az oka, hogy a kint már sikert aratott könyveket hozzák be a hazai piacra. Ennek pozitívuma, hogy a már „kipróbált” történetek

valószínűleg minőségileg is elfogadhatóak. Negatívuma azonban, hogy saját szerzőink egyre nehezebben tudnak érvényesülni.¹⁶

Sajnos a hazai piacon a legerősebben az amerikai könyvek vannak jelen. Ez azt jelenti, hogy a gyermekek a magyar könyvek után a legtöbb könyvesboltban amerikai szerzők műveivel találkoznak. Elsősorban Walt Disney kiadványokkal és egyéb divatos amerikai mesekönyvekkel.

Az angol szerzőktől megjelent művek a 2000-es év után jelentős növekedést mutatnak főleg a 2005-ös esztendőben. 2000-ben csak 39 címmel képviseltették magukat, de a következő öt évben már meg is duplázták a megjelent gyermekkönyvek számát. (89) 2006-ban ismét csökkent az angol szerzőktől kapható művek száma, de ez úgy tűnik csak egy átmeneti hullámvész volt. 2007-ben ismét erősödött az angol jelenlét a hazai gyermekkönyvpiac.

Jelentős még a francia és német könyvek hatása a magyar piacon. Jelen vannak még a cseh, dán, orosz, spanyol és az olasz szerzők művei is. A svéd és holland szerzők művei az utóbbi években sajnos eltűnőben vannak. Erősödött viszont a spanyol kiadványok száma, 2006-ban csak 4, 2007-ben már 28 könyvvel gazdagítják a hazai kínálatot. Úgy tűnik, az óvodás korosztály számára egyre több figyelmet fordítanak a kiadók.

¹⁶ Kálmán Tünde: Mesekönyv kiadás Magyarországon 1987-ben és 2006-ban: összehasonlító elemzés = http://www.tanszertar.hu/eken/2008_03/kt_0803.htm

4.3.2 6-14 évesek részére szóló művek címek száma szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	73	88	81	57
Amerikai	23	51	64	112
Angol	28	63	30	39
Cseh	1	0	1	1
Dán	***	1	0	0
Francia	22	3	5	10
Holland	***	-	1	1
Német	13	54	81	101
Olasz	3	4	9	12
Orosz	0	0	0	0
Spanyol	***	***	1	0
Svéd	***	9	***	***
Egyéb	2	8	6	12
Összesen	165	281	279	345

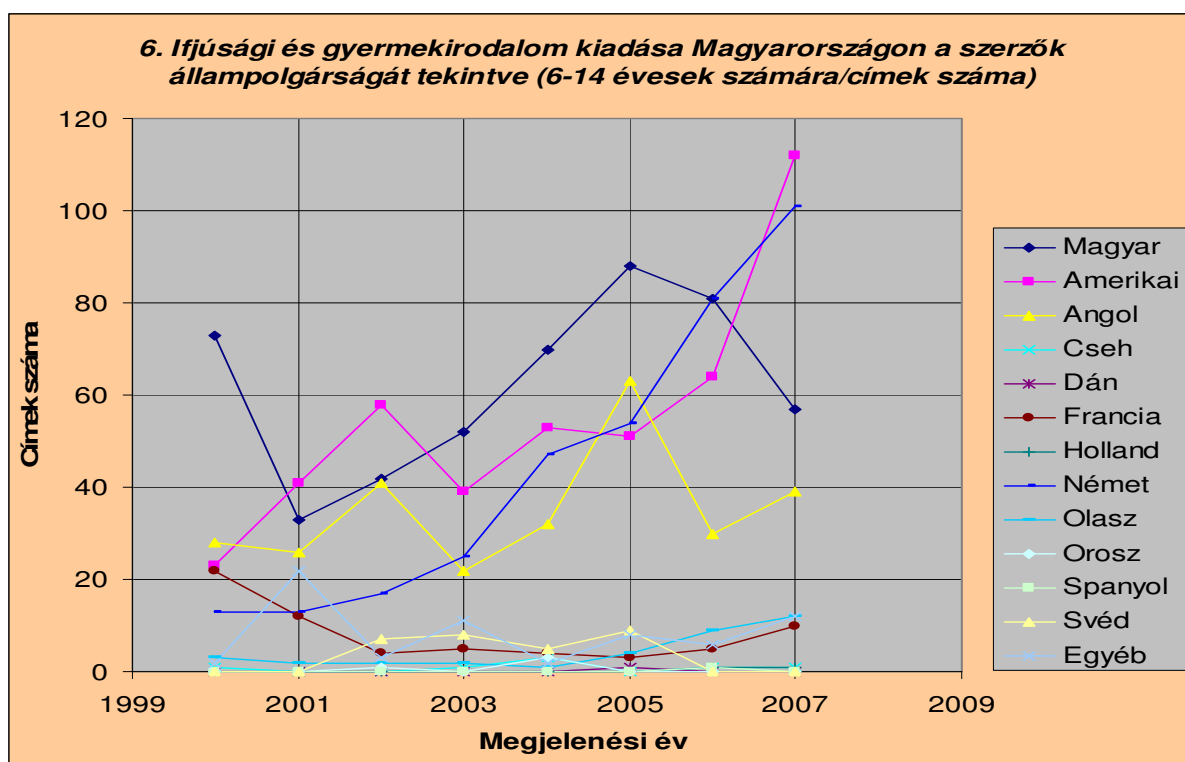
4. táblázat

Míg a hatévesek számára bőséges kínálatot biztosítanak a magyar kiadók, addig a 6-14 éves gyermekek már jóval kevesebb könyvcímből válogathatnak. „1990-ig a magyar szerzőktől származó könyvek aránya még megközelítőleg a felét alkotta a kiadott gyermekkönyveknek, de az 1990-es évek végétől egyre inkább háttérbe szorulnak a magyar könyvek. 2003-2004-ben már csupán a 30%-a magyar a 6-12 éves gyerekeknek szóló munkáknak. A legkiemelkedőbb számú külföldi könyvek közül az amerikai, az angol és a német nyelvű szerzők munkái.”¹⁷

A 2000-es évtől 2005-ig bezárólag nőtt a magyar szerzőktől megjelent dokumentumok száma, az azt követő két évben ez a tendencia már csökkenni látszik. Sajnos az amerikai térhódítás itt is nagyon erős. Míg 2007-ben magyar írótól az általános iskolás korosztály számára összesen csak 57 cím jelent meg, addig amerikai szerzőktől szinte a duplája, 112. Jelentős még a német könyvek jelenléte a magyar gyermekkönyv piacon, 2000-től 2007-ig folyamatos és erőteljes

¹⁷ Varga Kornélia: Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig, Debrecen, DEIK, 2006. p. 36.

növekedést mutat. 2000-ben csupán 13 címmel képviseltették magukat a német könyvek, 2007-ben pedig már 101-re nőtt a számuk. Az angol könyvek legerősebben a 2005-ös évben képviseltették magukat a hazai könyvespolcokon, csaknem 63 könyvcímmel. Az utóbbi két évben szinte a felére csökkent ez a szám. (30 és 37) Eltűnőben vannak a dán, holland, spanyol és svéd könyvek, csupán néhány címmel szerepeltek a hazai piacon. A francia szerzőktől megjelent gyermek- és ifjúsági könyvek is erős csökkenést mutatnak a 2000-es évhez képest, számuk a felére csökkent. Úgy tűnik, hogy az amerikai és a német könyvek uralják a kínálatot Magyarországon, s mi magunk is csak a harmadik helyen kullogunk. Jóval több hazai művel kellene jelen lennünk.

4.3.3 14 éven felüliek részére szóló művek címek száma szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	16	8	10	19
Amerikai	5	2	23	43
Angol	5	7	19	18
Cseh	0	0	0	0
Dán	***	0	0	0
Francia	0	1	2	0
Holland	***	6	0	1
Német	0	***	4	6
Olasz	0	0	0	2
Orosz	0	0	0	0
Spanyol	***	***	0	0
Svéd	***	0	***	***
Egyéb	0	0	4	1
Összesen	26	24	62	90

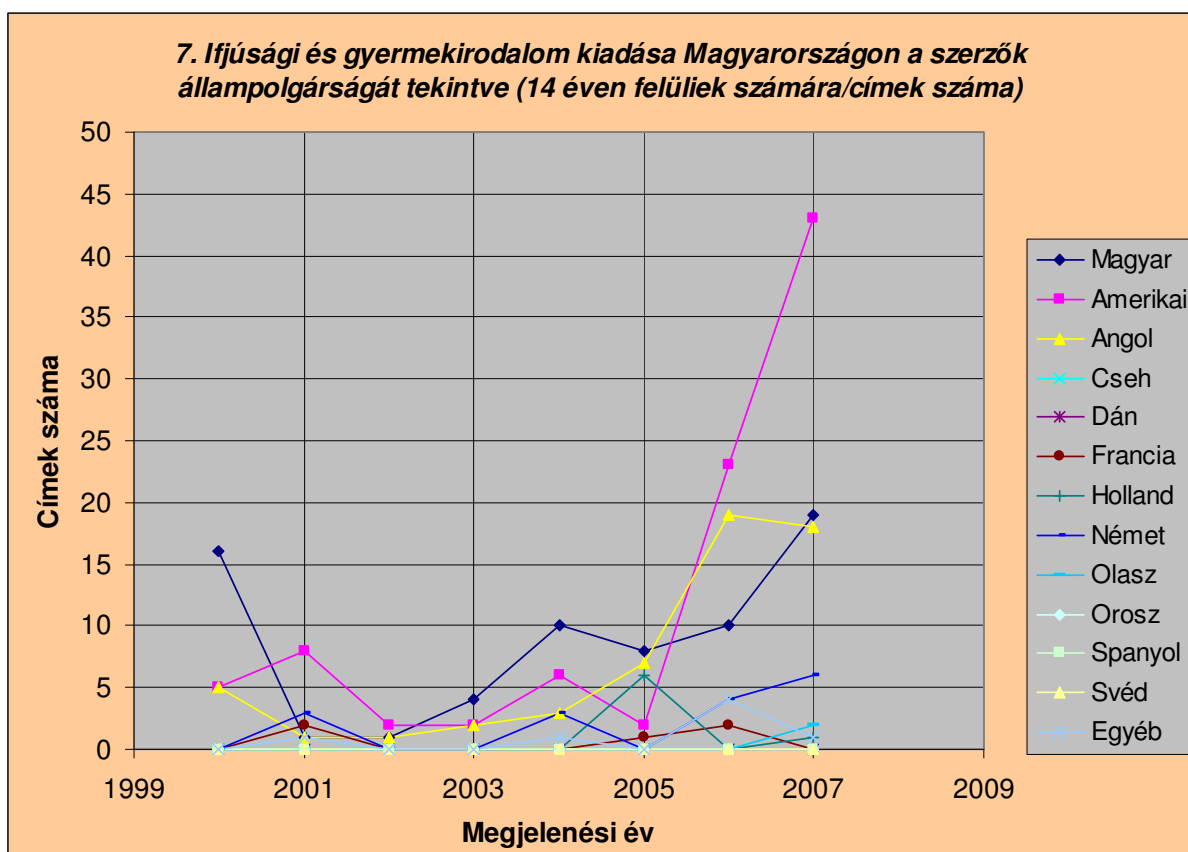
5. táblázat

A 14 éven felüli korosztály kínálata nagyon szegényes. Az amerikai szerzők művei ezen a területen is élmezőnyben vannak, 43 címmel képviseltetik magukat, míg mi magyarok az angolokkal szinte egyenlő arányban vagyunk jelen a hazai könyvpiacra, csupán 19 címmel. Összességében nőtt a középiskolás korosztály számára megjelentetett könyvek száma, 2000-től 2007-ig szinte háromszorosára emelkedett.

„Az 1990-es évek közepéig az ifjúság számára kiadott könyvek száma folyamatosan emelkedett. Az 1995-ben 150-nél is több kiadott cím indokolja, hogy egyre nagyobb érdeklődés volt az ismeretközlő könyvek iránt, azon belül is főként az amerikai, angol, francia, és német szerzők művei iránt. Ez az emelkedés annak ellenére következett be, hogy az ismeretközlő könyvek ára jóval magasabb volt, mint a szépirodalmiaké. A gyerekek egyre inkább érdeklődtek azon könyvek iránt, amiből érdekes dolgokat tudhattak meg a természetről, állatokról, műszaki dolgokról, egyszóval megnőtt a tudásvágyuk. De sajnos a

magyar tudósok munkáit egyre kevésbé lehetett fellelni e könyvek között” – írja Varga Kornélia.¹⁸

Sajnos túl nagy növekedés az elmúlt három évben sem figyelhető meg a magyar szerzők műveit tekintve és az írók nemzetiségét tekintve sincs változatos kép előttünk. 2007-ben magyar, angol, amerikai, német és olasz szerzők művei kaphatóak hazánkban. Nem gondolom, hogy a gyermekek tudásvágya csökkent volna. A kiadók a legnagyobb üzletet a fiatalabb korosztály számára megjelentetett kiadványokban látják. A középiskolások számára készült ismeretterjesztő művek jóval drágábbak, előállításuk költségesebb, így valószínűleg kevésbé éri meg a kiadóknak több címet megjelentetni.

¹⁸ Varga Kornélia: Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig, Debrecen, DEIK, 2006. p. 38.

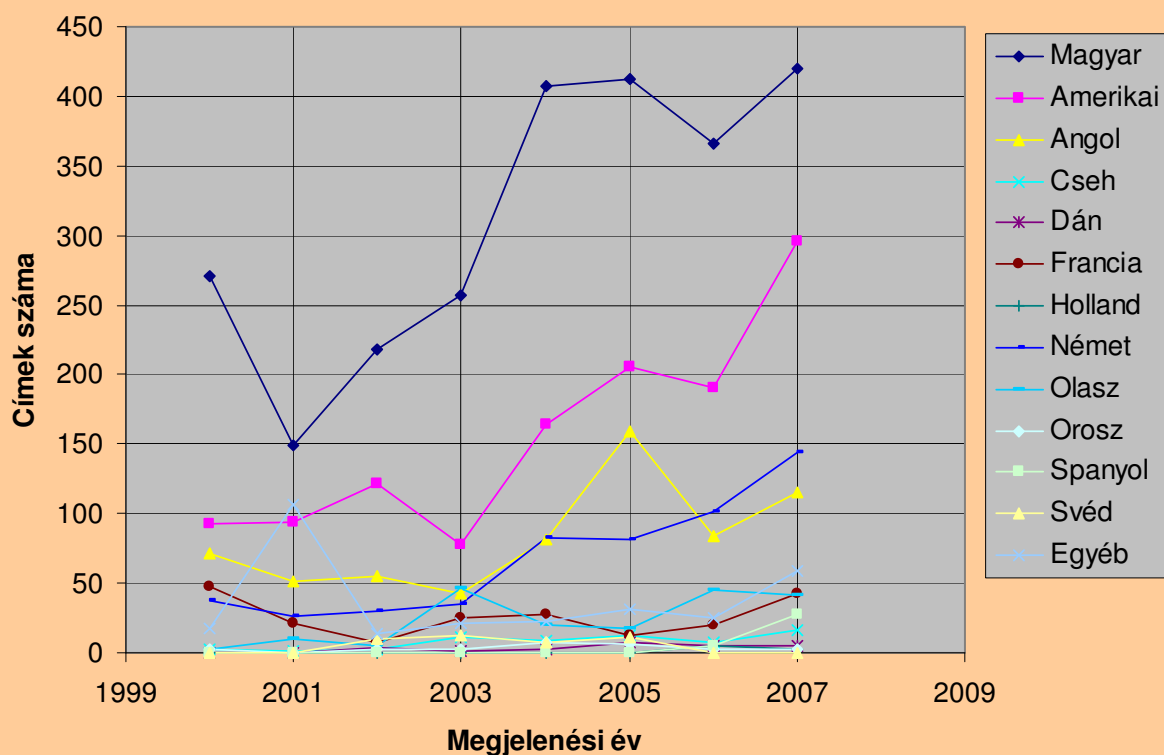
4.3.4 Összesítő táblázat minden korosztályra vonatkozóan, címek száma szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	271	412	366	420
Amerikai	93	205	190	296
Angol	72	159	84	115
Cseh	2	13	8	16
Dán	***	7	5	5
Francia	48	13	20	42
Holland	***	***	5	2
Német	38	81	102	144
Olasz	3	17	45	41
Orosz	2	6	3	2
Spanyol	***	***	5	28
Svéd	***	11	***	***
Egyéb	17	31	25	59
Összesen	546	956	858	1170

6. táblázat

Az összesítő táblázat pozitív képet ad a címek számának növekedését tekintve. A 2000-es évektől folyamatosan nőtt a gyermek- és ifjúsági irodalomban megjelent könyvek száma. 546 cím jelent meg 2000-ben, ez a szám 2007-re már 1170, tehát több mint a duplájára nőtt hét év alatt a kiadványok mennyisége. A svéd könyvek eltűnőben vannak. Jelen van néhány dán, holland, orosz könyv is. A spanyol szerzőktől megjelentetett kiadványok növekedést mutatnak az elmúlt két évben, 5-ről 28-ra nőtt számuk. A hazai szerzők művei még a felét sem teszik ki a kiadott gyermekkönyv címeknek. A legerősebb az amerikai könyvek jelenléte, őket követik a német és az angol, a francia és az olasz kiadványok.

8. Ifjúsági és gyermekirodalom kiadása Magyarországon a szerzők állampolgárságát tekintve (Összesítő/címek száma)

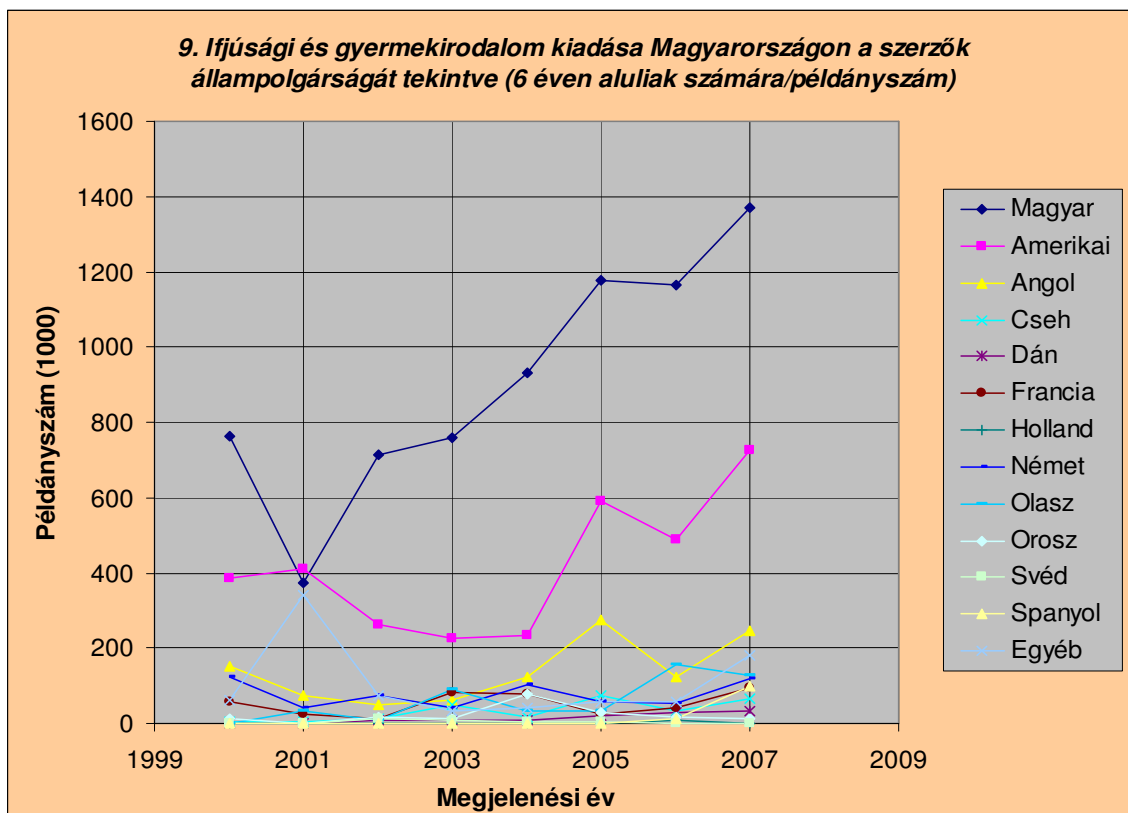
5. Ifjúsági és gyermekirodalmi művek a szerzők állampolgársága szerint, a példányok tekintetében

5.1 6 éven aluliak részére szóló művek példányszám szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	764	1179	1167	1372
Amerikai	385	590	487	725
Angol	152	273	124	245
Cseh	3	72	33	65
Dán	***	20	29	31
Francia	58	24	41	96
Holland	***	***	8	0
Német	124	58	53	121
Olasz	0	32	156	128
Orosz	14	30	18	13
Svéd	***	3	***	***
Spanyol	***	***	13	100
Egyéb	63	59	57	180
Összesen	1563	2340	2181	3080

7. táblázat

Az óvodás korosztály számára megjelentetett könyvek példányszáma az elmúlt hét esztendőben egyenletes emelkedést mutat. Ezen időszak alatt a magyar szerzőktől megjelent kiadványok szinte a duplájára emelkedtek. Sajnos az amerikai gyermekirodalom nagyon felerősödött a hazai piacon, ők is megduplázták kiadványaik példányszámát. A magyar gyermekkönyvekből a hat éven aluliak részére egy könyvből kb. négyezer példány jelenik meg egy évben. Ez a szám az utóbbi hét évben stagnálást mutat. (2000-ben 4197, 2005-ben 3719, 2006-ban 4243, 2007-ben 3988). Jelentősek az amerikaiakon kívül az angol, francia, német, olasz és spanyol szerzők műveinek példányszáma is. Az amerikaiak náluk magasabb példányszámmal vannak jelen a hazai piacon az elmúlt években. (2000-ben 5923, 2005-ben 3881, 2006-ban 4728, 2007-ben 5141). Jó lenne, ha ez az emelkedés nem jelentkezne külföldi szerzők esetében az eljövendő években és magyar szerzők művei lennének túlsúlyban a hazai kínálatot tekintve.

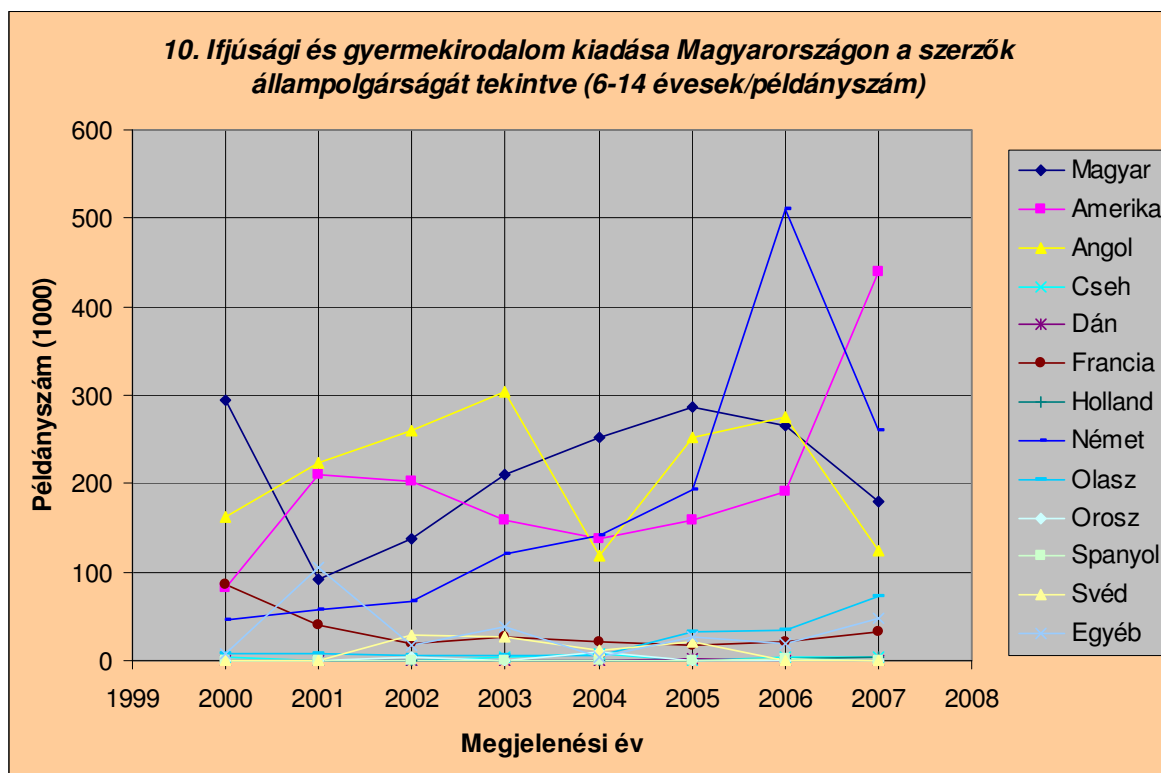

5.2 6-14 évesek részére szóló művek példányszám szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	294	286	266	180
Amerikai	83	159	191	439
Angol	163	253	275	125
Cseh	3	0	3	3
Dán	***	2	0	0
Francia	86	18	21	33
Holland	***	***	2	4
Német	46	193	510	260
Olasz	7	32	35	73
Orosz	0	0	0	0
Spanyol	***	***	1	0
Svéd	***	21	***	***
Egyéb	7	27	20	48
Összesen	689	991	1327	1168

8. táblázat

Visszaesés figyelhető a megjelentetett példányokat tekintve a 6-14 éves korosztályra vonatkozóan. Míg az óvodás korúaknak 2007-ben közel 4000 példány jelenik meg magyar szerzőtől egy címből, addig az idősebbeknek már csak 3100 körüli ez a mennyiség. A 2000-es évhez viszonyítva egyenletes csökkenést mutatnak hazai művek példányait tekintve a statisztikai adatok. Bízunk benne, hogy ez az arány változni fog, hiszen az olvasási kedvet pont ebben a korosztályban kéne még jobban elültetni, megerősíteni, megfelelő kínálatot biztosítva a gyerekek számára, hogy az olvasás újra méltó helyen szerepeljen a szabadidős tevékenységek között és ne hátul kullogjon a számítógépezés, a sport és egyéb hobbik után. Az adatokból itt is kitűnik, hogy az amerikai jelenlét rendkívül erős a hazai viszonylatban, míg mi csak 180 címet kínálunk olvasóinknak, addig ők több mint a dupláját, 439 könyvcímet adtak ki 2007-ben. Ezen az arányon sürgősen változtatni kellene, és minőségi, színvonalas és tartalmas hazai művekkel kellene jelen lennünk a könyvesboltokban és a könyvtárak polcain. Jelentős az angol gyermekkönyvek jelenléte is, bár némi csökkenést mutat a 2000-es évhez viszonyítva. Külföldi szerzőket tekintve már kevésbé változatos képet kapunk, francia, német, olasz szerzők vannak erőteljesebben jelen a hazai piacon, a svéd könyvek még 2005-ben kb. 2300-as példányszámmal voltak megtalálhatók 9 könyvcímmel, de az ezt követő években eltűntek a polcokról. Eltűntek még az orosz, a spanyol és a dán szerzők könyvei is a kínálatból.

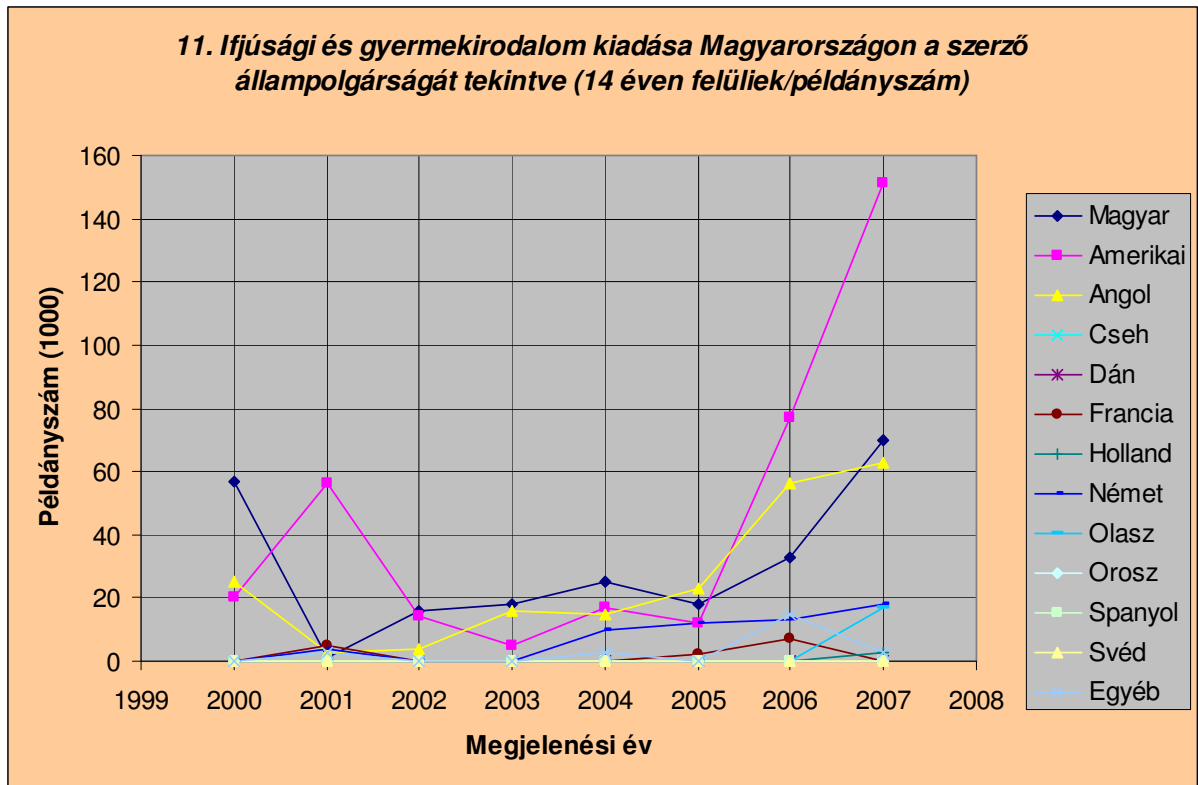
5.3 14 éven felüliek részére szóló művek példányszám szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	57	18	33	70
Amerikai	20	12	77	151
Angol	25	23	56	63
Cseh	0	0	0	0
Dán	***	0	0	0
Francia	0	2	7	0
Holland	***	***	0	3
Német	0	12	13	18
Olasz	0	0	0	17
Orosz	0	0	0	0
Spanyol	***	***	0	0
Svéd	***	0	***	***
Egyéb	0	0	15	3
Összesen	102	67	203	326

9. táblázat

Elég lehangoló képet mutat a 14 éven felüliek részére szóló művek összesítő táblázata. A kínálatot a magyar, amerikai, angol és német könyvek biztosítják, kb. 3000-es példányszámmal. Magyar szerzőktől megjelentetett művek példányszám tekintetében stagnálást mutatnak, nincs jelentős emelkedés. (2000-ben 3300, 2005-ben 2250, 2006-ben 3300, 2007-ben 3600 körüli a megjelentetett címek példánya)

Az amerikai művek példányát tekintve nincs jelentős változás, csupán 2005-ben képviseltették magukat jóval magasabb példányszámmal, mint mi magyarok. (2005-ben magyar címek 2250, amerikai művek 6000 példányban). Rajtuk kívül csupán francia és német könyvekkel találkozunk említésre méltó példányszámban. Jelentősnek mondható a 2005-ös év német könyveket tekintve két címmel 6000 példányszámban és a 2007-es év olasz könyvei szintén két címmel, 8500-as példányszámmal.

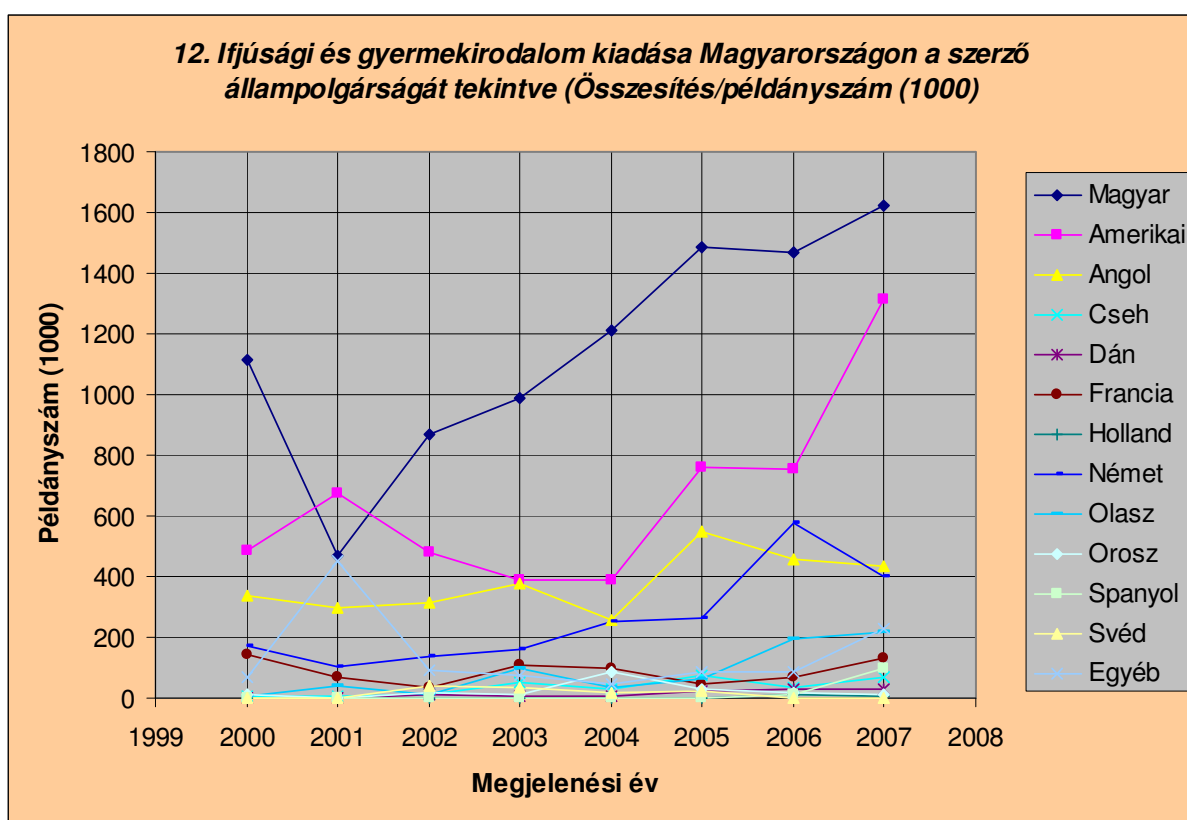

5.4 Összesítő táblázat minden korosztályra vonatkozóan, példányszám szerint

	2000	2005	2006	2007
Magyar	1115	1483	1466	1623
Amerikai	488	761	756	1315
Angol	340	549	456	434
Cseh	6	72	36	68
Dán	***	22	29	31
Francia	144	44	69	130
Holland	***	***	10	7
Német	170	263	576	399
Olasz	7	64	192	217
Orosz	14	30	18	13
Spanyol	***	***	14	100
Svéd	***	24	***	***
Egyéb	70	86	85	231
Összesen	2354	3398	3711	4574

10. táblázat

Az összesítő táblázatban jól látható, hogy az elmúlt hét esztendőben a magyar szerzőktől megjelentetett művek egyenletes emelkedést mutatnak. Ez pozitívként tekinthető a rendszerváltást követő óriási példányszámcsökkenést tekintve. Átlagosan 3800 példány jelenik meg egy címből az 1.623.000 összes példányhoz viszonyítva. Az amerikaiak jelenléte nagyon intenzív, ők az összesített példányszámokat tekintve már meg is előzték bennünket 2007-ben, 4442 példányt adnak ki egy műből. Reméljük a következő években megelőzzük az amerikaiakat és egyáltalán a külföldi szerzőket és a hazai gyermekirodalom erőteljesebben és nagyobb számban képviselteti magát a gyermekkönyv piacon.

6. A magyar gyermekirodalom kritikája

6.1 IBBY (*International Board on Books for Young People – Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsának Magyar Egyesülete*)

Az Év Gyermekkönyve-díjat az IBBY (International Board on Books for Young People, Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) Magyar Szekciója ítéli oda az előző év legjobb, legsikeresebb új magyar gyerekönyveinek, illetve azoknak, akik kiemelkedőt nyújtottak a gyerekeknek szóló irodalom, illusztráció, könyvkiadás valamely részterületén. A díj célja a magyar gyerekirodalom kiemelkedő alkotóinak elismerése és elismertetése. A szervezet világszerte képviseli azokat, akik könyvet adnak a gyermekek kezébe. Célja, hogy a gyermekkönyvek révén előmozdítsa a nemzetek kölcsönös megértését, hogy minőségi gyermekkönyvekhez juthasson minden gyermek a világban, támogatást, képzést biztosít a gyermekekkel foglalkozók számára, ösztönözze a gyermekirodalommal kapcsolatos kutatást, munkát. Kongresszusokat szervez a világban, amelyek nagyszerű alkalmat kínálnak a kapcsolatépítésre, az eszmecserére, és új ötletek megvitatására. A kongresszus keretében sor kerül a Közgyűlésre, különböző kiállításokra és ünnepekre. Ekkor adják át a Hans Christian Andersen Díjat, valamint az IBBY Lista okleveleit. (Következő kongresszus időpontja: 2010 szeptember 8-12. Santiago de Compostela)

A Hans Christian Andersen Díjat két évente ítélik oda egy-egy olyan írónak illetve illusztrátornak, aki a jelölés időpontjában él, és akinek gyermekirodalmi munkássága jelentős. A díjat "Kis Nobel Díjként" is emlegetik, amely a gyermekkönyvek írói és illusztrátorai számára a legnagyobb nemzetközi elismerés.¹⁹

A 2005-2008 közötti díjazottak hazánkban:

- **2008:** Szijj Ferenc: *Zöldség Anna és a beszélő póniló*, Lackfi János: *Kövér Lajos aranykeze* című regényéért (a szerző 2004-ben is nyert verseskötetével Év Gyermekkönyve díjat), Békés Rozi Pásztor Árpád *Muzi* című kötetének illusztrálásáért, Pacskovszky Zsolt: *Timothée de Fombelle Ágrólszakadt Tóbiás című regényének műfordításáért*, Mosonyi Alíz életmű díjban részesült

¹⁹ Mi az IBBY? = http://www.ibby.hu/ibby_tev.html

- **2007:** Czigány Zoltán: *Csoda és Kósza*, Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén* című kötetéért, Takács Mari: *Hajnali csillag peremén* című kötet illusztrálásáért, az év ismeretterjesztő gyermekkönyve lett a Dialóg Campus Kiadó kiadásában *A jogerő legyen veled! Izgalmas jogi kérdések – Neves jogászok válaszai*, valamint Varga Katalin életműdíjban részesült

-**2006:** Berg Judit: *Rumini* című könyvéért, Baranyi András: *Kiss Ottó: Szerintem mindenki maradjon otthon* című kötetének illusztrációiért, Merényi Ágnes az angol gyermekirodalom fordításáért, valamint a Naphegy Kiadó 2006-ban megjelentetett könyveiért

-**2005:** Scheer Katalin: *Nefelé: Kalandos történet kedves és kedvetlen gyerekeknek*, Kalmár István *Tarcsai Szabó Tibor: Az elvarázsolt város* című könyvének illusztrálásáért, Kertész Judit *Hans Christian Andersen meséinek* új fordításáért, Bálint Ágnes életműdíjban részesült.²⁰

6.2 A HUNRA - Magyar Olvasástársaság :

A Magyar Olvasástársaság (HUNRA – Hungarian Reading Association) a Nemzetközi Olvasástársaság nemzeti tagszervezete. Az olvasással foglalkozó szakmai egyesület, melynek tagjai tanárok, könyvtárosok, olvasáskutatók, pszichológusok, szülők, írók, nyelvészek, gyógypedagógusok, egyszerűen az olvasással foglalkozó szakemberek fóruma. A HUNRA célja, hogy összefogja az olvasás és írásbeliség színvonalának emeléséért végzett szakmaközi tevékenységeket. Ezért számos konferenciát szervez elméleti és gyakorlati vonatkozásban, az olvasással foglalkozó szakemberek számára, támogatást nyújt könyvtáraknak, iskoláknak, továbbképzéseket szervez olvasáspedagógiai módszerek népszerűsítésére. Saját kiadványaival népszerűsíti az olvasást, konferencia kiadványokat jelentet meg, pályázatokat hirdet gyermekek és felnőttek számára, melyek még bensőségesebbé teszik az olvasás élményét. (Leendő pedagógusok mesemondó versenye, Olvasás közben – gyermekrajzpályázat, Olvasás közben jutott eszembe... 13–17 évesek esszéíró pályázata stb.) A szervezet tagja bárki lehet, aki azonosul az egyesület szellemével, céljaival.²¹

²⁰ Díjazottak: Az Év Gyermekkönyve-díj: <http://www.ibby.hu/dijazott.html>

²¹ HUNRA: Bemutatókötet=
http://www.hunra.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=35&Itemid=54

6.3 A Könyv és Nevelés című folyóirat

A Könyv és Nevelés címe híven tükrözi a folyóirat tartalmát, célkitűzését. A hazai oktatást szolgálni, segíteni hivatott, fő segédeszköze a könyv maga. 1966-tól jelent meg Könyv és Nevelés címmel, amely 1983/3-as számig jelent meg, aztán váratlanul „elfogyott”, szüneteltették. Rovatcímként felbukkant a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros oldalain, majd 1998-tól indult újra és szerencsére ma is olvasható nyomtatott és elektronikus formában egyaránt. Rovatai: Könyvtár, Olvasáspedagógia, Tankönyv – taneszköz, Ifjúsági irodalom, Kitekintés – hírek, Hírek – események.

Célzott olvasói rétege: iskolai könyvtárosok, magyartanárok, iskolavezetők és minden pedagógus, aki magánénak érzi az ifjúság irodalmi nevelését. Számos fontos témával foglalkozik, mint az olvasáspedagógia, olvasóvá nevelés, kötelező olvasmányok mai szemmel, szövegértés, olvasótáborok beszámolóit, eseményei, tankönyvcsaládok, tankönyvek, ifjúsági- és gyermekkönyvek bemutatása kritikus szemmel, tanulmányok közzlése az ifjúsági és gyermekirodalom témaköréből. Könyvtáros portrékkal emlékezik, aktuális olvasáspedagógiai problémákról ír (pl. Mezei László Miklós: A „lebutított” Jókai)

7. Arany János Városi Könyvtár (Dorog)

Nagy segítségemre volt a könyvtár bemutatásában és megismerésében a helyi gyermekkönyvtáros, Gurinné Pintér Gabriella, aki egyben az intézmény igazgatóhelyettese is. A dorogi járási könyvtár 1953. április negyedikén nyílt meg. 1958-ban vette fel Arany János nevét az intézmény. 1967-től áll mai helyén, a hajdani bányatiszti kaszinó épületében.

A könyvtár már a kezdetektől rendelkezett gyermekrészleggel, mely később önálló gyermekkönyvtárrá alakult. Jelenleg a felnőtt könyvtárral egy épületben működik. A gyermekkönyvtár két helyiségből áll, a nagyobbikban található a kiválasztó tér (szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom), helyben olvasásra 20 férőhelyet biztosít. A helyiség alapterülete kb. 120 m². A gyermekek rendelkezésére áll egy kisebb „kuckó” is, amely videóval, DVD-lejátszóval, televízióval, magnóval van felszerelve és lehetővé teszi mesefilmek, oktatófilmek stb. megtekintését. A könyvtárhoz tartozik még egy vizesblokk és egy kis előtér, székekkel és asztallal. Internetes hozzáférésre is van lehetőség az olvasók számára 4 olvasótermi számítógépen.

A gyermekkönyvtárban egy fő dolgozik, szakirányú felsőfokú könyvtárosi végzettséggel rendelkezik. A könyvtáros 13 éve dolgozik itt, folyamatosan képi magát, részt vesz a kötelező hétévenkénti képzésben is.

A könyvtár szolgáltatásai:

- Kölcsönzés
- Helyben használat
- Kézikönyvtár használata
- Könyvtárközi kölcsönzés
- Számítógépes szolgáltatások igénybe vétele
- Rendezvényeken való részvétel
- Könyvtárhasználati órák bemutatása
- Csoportos foglalkozások
- Tájékoztatás
- Író-olvasótalálkozók, irodalmi rendezvények, kiállítások szervezése

A könyvtár jól működő, aktív kapcsolatban áll a helyi általános iskolákkal és óvodákkal, valamint a vonzáskörzetébe tartozó falvak könyvtáraival és oktatási intézményeivel is. Saját honlapja is van: <http://dorigkonyvtar.emagyarorszag.hu>, a Gyermekkönyvtár, programok fül alatt megtalálhatók a gyermekkönyvtár aktuális rendezvényei, nyitva tartása, felhívásai.

Olvasók száma a dorogi Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtárában

Év	Olvasók száma									
	6 évig	6-8 évig	8-10 évig	10-12 évig	12-14 évig	Óvodás	Gimnazista	Egyéb	Összesen fiú	Összesen lány
2008	49	86	95	105	115	46	23	48	203	247
2009	54	66	107	100	93	54	24	59	188	238

²²

Dolgozatom szempontjából a könyvtár állománya és gyarapodása kitüntetett helyen szerepel.

²² Forrás: Gyermekbeiratkozási napló (Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára)

A dorogi Arany János Városi Könyvtár gyarapodása

Tárgyév	Összes könyvgyarapodás	Gyermekkönyvek gyarapodása	Összállomány, könyvek	Gyermekkönyvek aránya %-ban az összes gyarapodáshoz viszonyítva
1990	1136	36	37064	3,16
1991	875	54	37757	6,17
1992	995	59	37654	5,92
1993	1035	60	38725	5,79
1994	1267	76	38943	5,99
1995	932	142	38302	15,23
1996	924	111	38403	12,01
1997	1007	115	38063	11,42
1998	1280	148	39323	11,56
1999	1043	131	40353	12,56
2000	959	109	39661	11,37
2001	1226	106	39359	8,65
2002	1168	222	39566	19,01
2003	1137	265	40472	23,31
2004	1023	188	41002	18,38
2005	1371	293	40558	21,37
2006	1424	327	40098	22,96
2007	1214	336	41312	27,68
2008	1141	406	43194	35,58

²³

A könyvtárban a kilencvenes évektől napjainkig jelentős változás történt a gyermekkönyvek gyarapodásának mértékében. Az 1990 és 1994-es évekre jellemző, hogy nagyon kevés ifjúsági- és gyermekkönyvet vásároltak 1990-ben mindössze 36 darab könyvet vételeztek be. 1994-re ez a mennyiség örömdetesesen majdnem a duplájára nőtt. Az 1995-ös és az 1998-as

²³ Forrás: Arany János Városi Könyvtár éves beszámolóí és leltárkönyvei

esztendő igen jó évnek számít gyermekkönyv vásárlás szempontjából. 142 illetve 148 dokumentummal gazdagodott a könyvtár gyermekrészlege. A rendszerváltást követően a 2000-es évek elejéig jelentős növekedés figyelhető meg és ez jellemzi az ezt követő éveket is. Nagy általánosságban elmondható, hogy a felnőtt könyvek mennyisége az évek alatt kb. 1000-1200 tétel körül mozog. Ehhez a számhoz viszonyítva a gyermekkönyvek jelenléte, bevétele folyamatos emelkedést mutat. Az ezredforduló utáni számok még meredekebb ívet mutatnak a beszerzett könyvek tekintetében. A 2003-as évtől napjainkig sok gyermekkönyvet vásárol a könyvtár. Ez nagyon pozitív, mivel a gyermekkönyvek ára igen magas, a beszerzésre fordítható pénzüsszeg ezzel szemben nem növekszik, mégis az látható, hogy a könyvtár jelentős figyelmet szentel a gyermekolvasókra, igényeik kielégítésére.

Ezt mutatja a legutóbbi évben beszerzett gyermekkönyvek aránya is. A könyvtár ebben az évben mindössze 1141 könyvet vásárolt és ebből 406, 35 % a gyermekkönyvek aránya. Úgy tűnik, a könyvpiacra megjelent könyvek aránya jelentős befolyással bírt a könyvtár gyermekkönyveinek gyarapodására. A dorogi gyermekkönyvtár élt a gazdag és bőséges piac kínálta lehetőségekkel és szép számban vásárolt igényes és tartalmas könyveket kis olvasóinak.

8. A könyvtárak és a gyermekkönyvkiadás kapcsolatai: interjúk a dorogi Arany János Városi Könyvtár gyermekkönyvtárossával és olvasóival

Az interjúkat 2009 őszén készítettem a városi könyvtár gyermekkönyvtárossával és ifjú olvasóival.

Az Arany János Városi Könyvtár gyermekkönyvtárossával, Gurinné Pintér Gabriellával készített interjú:

1. Milyen változásokat figyelt meg a rendszerváltást követően a hazai gyermek- és ifjúsági irodalomra vonatkoztatva a hazai dokumentumpiacon?

Nagyon sok változás történt a rendszerváltást követően. A Móra egyeduralma megszűnt. A kínálat óriási volt, mindenhol könyveket lehetett kapni. A könyvtárakat is ostromolták különböző kiadók, illetve könyvárusok. Saját tapasztalatom alapján elmondhatom, hogy a

könyvtárosoknak igen nehéz volt a bőséges kínálatból kiválogatni az igazán nívós, színvonalas könyveket. Mára már szerencsére ez a folyamat letisztult, már tudjuk, hogy adott kiadótól milyen minőségű kiadványokra számíthatunk. Azt tapasztaltam, hogy a mai gyermekkönyvek figyelemfelkeltőek, gazdagon illusztráltak, minőségi kötés jellemzi őket. Mi elsősorban a Móra kiadványai mellett az Alexandrától illetve a Pagonytól rendelünk. Elégedett vagyok még a Scolar könyvekkel is, melyek már óvodás kortól nagyon hasznosak és jól használhatók. Elsősorban az interaktív könyveikre gondolok. Összefoglalva azt mondhatnám, hogy nagyon elégedett vagyok a mai kínálattal

2. Mi a véleménye a hazai gyermekkönyvkiadókról? Mik a tapasztalatai a kiadókkal kapcsolatosan?

Nagyon széles a kínálatuk és minőségi könyveket dobnak piacra, amelyeket szívesen forgatnak a gyermekek.

3. Hogyan ítéli meg a friss gyermekirodalmat? A hazai vagy a külföldi szerzők műveit részesíti előnyben? Melyik jobb véleménye szerint?

Igyekszem a hazai gyermekirodalmat előnyben részesíteni, de természetesen helyet kapnak a polcokon a külföldi szerzők művei is. Sajnos azt tapasztaltam, hogy a mai gyermekeket nem köti le már egy-egy klasszikus mű, mint az Egri csillagok vagy A kőszívű ember fiai, nehezen értik meg, nincs benne annyi párbeszéd, sok a tájleírás, ezért a gyermekek körében most keresett népszerű írók műveit is igyekszem beszerezni. Ezek a mai gyerekek témáival foglalkoznak, mai gyermeknyelven. Nagyon népszerűek az olvasóim körében.

Úgy vettem észre, hogy több külföldi kiadványt adnak ki a kiadók, de szerencsére magyar szerzőktől is van választék.

4. Ön szerint milyen a megjelent kiadványokban a műfajok aránya?

Jelen van minden műfaj, egyensúlyban van a műfajok aránya.

5. Milyen kiadók kiadványait részesíti előnyben a gyermekkönyvtár? Honnan rendelnek leginkább? Mi ennek az oka?

Széles a paletta. Elsősorban a Móra kiadó kiadványait részesítem előnyben. Nagyon népszerű sorozatai vannak, amelyet szívesen olvasnak a gyerekek. Darren Shan vámpírtörténetei nagyon közkedveltek, szeretik még a Mesterdetektív sorozatot, a kisebbek a Pöttyös Panni sorozatot olvassák, a tinédzserek a Rózsaszín balettcipő és a Móra X könyveit forgatják. Sohonyai Edit lányos könyvei nagyon népszerűek nálunk. Magyar szerzők közül többek közt Kertész Erzsébet, Fekete István, Janikovszky Éva, Bálint Ágnes és Nógrádi Gábor

könyveit rendelem meg a Mórától. Nagyon nívós, színvonalas, tartalmas gyermekkönyveket jelentetnek meg, a kiadó külsőleg és belső tartalmilag is garantáltan jó minőséget képvisel. Nagyon népszerűek Lackfi János könyvei a Noran kiadótól. Igyekszem időben beszerezni őket, mert van keletje a Lackfi könyveknek is, amelyek szintén nagyon szép, esztétikus megjelenést képviselnek. Könyvmolyképzőtől is rendszeresen rendelek, Bosnyák Viktória könyveit nagyon szeretik a gyerekek. A Könyvmolyképző is rendkívül igényes, tartalmas, szép kiadványokkal jelentkezik. A Cicero kiadványai is népszerűek nálunk, az ő kiadványaikból is sokat és rendszeresen rendelek. (Meg Cabot könyvei) Megemlíteném még az Egmont kiadó gyermek- és ifjúsági könyveit, valamint az Alexandrát és a Pagonyt, és nem utolsósorban a Scolar Kiadó ismeretterjesztő és interaktív könyveit

6. Mi a válogatás, beszerzés alapja? Mik az elsődleges szempontok a teljességre törekvés mellett?

A beszerzés alapja elsősorban a teljességre törekvés, de sajnos ennek határt szab a gyermekkönyvek ára. Nagyon drágák sajnos a könyvek, átlagban 2-3 ezer forintba kerülnek, de legutóbb egy igen népszerű Lackfi könyv közel 4000 forintba került. Sok szülő ezért is jön a gyermekével hozzánk, mert bár van igénye a fiának-lányának az olvasásra, nem győzi anyagilag a könyveket megvenni.

Néha a kiadótól is szerzünk be könyveket, mert kedvezményt kapunk rá. Igyekszünk elsősorban a gyermekek igényeit kielégíteni. Nagyon lelkes olvasóink vannak, sokszor egy-egy vásárlás során begyűjtik a gyermekek a könyvajánlókat és hozzák megmutatni nekem, hogy mik azok a kiadványok, amelyeket el szeretnének olvasni.

7. Mik a személyes tapasztalatai a szülők, pedagógusok felkészültségét illetően? Mennyire tájékozottak a gyermekkönyvpiacra, milyen a szakirodalmi tájékozottságuk? Kapnak-e könyvtári feladatot a gyermekek?

Sajnos az a tapasztalatom, hogy a pedagógusok nem tájékozottak. Ragaszkodnak a kötelező olvasmányokhoz, amiket sajnos a gyermekek nehezen „emésztenek meg”, nem értik, nem érdekli őket. Kevesen olvassák el a kötelező olvasmányokat.

A gyerekek kapnak könyvtári feladatokat, de jóval kevesebbet, mint a korábbi években. Néhány tanár a feladat elvégzéséhez megengedi az Internet használatát, így a gyerek nincs kényszerítve arra, hogy eljőjön a könyvtárba kutatni. Azt kell, hogy mondjam, hogy egyre kevesebb feladatot kapnak a gyermekek könyvtár kapcsán. A leggyakrabban az Értelmező

kéziszótárt, a Magyar közmondások és szólások könyvét keresik, természettudományi lexikonokat, Néprajzi lexikont, Környezetvédelmi lexikont és a Zenei lexikont használják kiselőadásokra.

A szülők nagyon lelkesek, sok szülő a gyermeke könyvéhsége miatt hozza el már igen korán hozzánk a csemetéjét. Sőt, már egyre több a három év alatti olvasónk is. Az anyukák nagyon lelkesek, lelkiismeretesek.

8. Hogyan hívja fel a gyermekkönyvtár a gyermekek, szülők és pedagógusok figyelmét az újdonságokra? Ajánlják-e az új könyveket és hogyan? Van-e ennek hatása?

Jól látható helyen, külön kihelyezve, figyelemfelkeltő tábla alatt ajánlom az új könyveket, melyek között van klasszikus és kortárs is. Érdekes, hogy a gyermekeket elsősorban az új kiadás érdekli, inkább megvárják, míg elolvassa és visszahozza az aktuális kötetet az előző olvasó, mert nem vonzó számára a korábbi, kicsit elhasznált kiadás.

Nagyon sok fiatal az ingyenes internethasználat miatt jár hozzánk, ha tehetik naponta is beugranak hozzánk. Így őket a könyvtár honlapján szólítom meg, ahol megtalálhatják az aktuális programokra, rendezvényekre való meghívást, felhívást. A rendezvényekről felhívó jellegű plakátokat, szórólapokat készítünk és a könyvtárban illetve az iskolában szétosztjuk őket, a tanárok segítségével. A plakátokat a könyvtár külső, fedett üzenő falára is kifüggesztem, valamint az iskolákban és az óvodákban is, hogy minél többen vegyenek részt rendezvényeinken, megemlékezéseinken. Új keletű próbálkozás a baba-mamatalálkozók megrendezése, melyekről szintén szórólapokat készítettem és eljuttattam a helyi és környékbeli védőnők és gyermekorvosok rendelőibe is.

A pedagógusokkal rendszeres kapcsolatban vagyok a könyvtárhasználati órák miatt is. Őket mindig értesítem, ha új könyvek érkeznek hozzánk, valamint a rendezvényeket is sokszor közösen szervezzük a diákoknak.

9. Tapasztalatai szerint befolyásolja-e a dokumentumpiac kínálata a gyermekek olvasmányválasztását?

Igen, nagyon befolyásolja. Sok gyermek egy-egy vásárlás kapcsán (az Alexandrában, vagy egy bevásárlóközpontban) kinéz magának egy érdekes, új könyvet és lelkesen hozza a prospektust, hogy ezt nagyon szívesen látná itt nálunk a polcon.

10. Hiányol-e valamit a dokumentumpiac kínálatából? Ha igen, milyen kiadványokat?

Nem hiánylok semmit, sőt. Azt tapasztaltam, hogy válogatás nélkül kiadnak mindent.

11. Mit gondol, vajon a jövőben lesz-e változás a gyermekkönyvek kiadásában? Pozitív vagy negatív változásra számít?

Jobb lenne, ha nem lenne ennyi kiadó. Nehéz tájékozódni. A Mórával nagyon elégedett vagyok, nagyon színvonalas mind témában, mind külső megjelenésben. De sajnós nagyon elnyomja a többi kiadó a Mórát. Ennyi kiadó nem kéne, mert túlkínálat van.

12. Milyen rendezvényeket, összejöveteleket szervez a gyermekkönyvtár? Milyen az érdeklődése a gyermekeknek a rendezvényekkel kapcsolatban?

Nagyon sok rendezvény van a könyvtárban. Rendszeresen tartok február elején az óvodásoknak könyvtári napokat. Ez kb. egy hét februárban, ami az óvodások hete. Nagycsoportosokat hívok elsősorban, bemutatom nekik a könyvtárat, a könyveket. A hét zárásaként mindig egy-egy előadót hívok és ezek az előadások nagyon népszerűek a gyerekek körében. Ez vagy egy bábos-interaktív előadás, vagy bábszínház, de volt már itt egy lábbal bábozó leányzó, akinek nagyon-nagy sikere volt a gyerekek körében.

Természetesen a Költészet napját is ünnepeljük, ehhez nagyon ragaszkodnak a pedagógusok is. Egyre kevesebb verset olvasnak a gyerekek, keveset szavalnak, ez az ünnep egy jó alkalom a versek megszerettetésére.

Kézműves foglalkozásokat is tartunk egy-egy nagyobb ünnephez kapcsolódva a könyvtárban, természetesen a témakörhöz kapcsolódó dokumentumokat használva és bemutatva a gyerekeknek.

Szeptember 30-án, a Népmese napján mesemondó versenyt tartottunk. Mondhatni egész nap folyt a mese. Ennek az ünnepnek szeretném, ha lenne hagyománya, idén is megrendezzük.

Az elmúlt évtől hagyomány a könyvtárunkban, hogy felolvasó napot tartunk, közéleti emberek olvassák fel a gyermekeknek saját kedvenc gyermekkori meséjüket, történeteiket, regényrészleteket. Járt már nálunk Dr. Dzsotjánné Krajcsir Piroska, aki a helyi Örmény Önkormányzat vezetője, valamint gimnáziumi tanár és egyetemi oktató is egyben, Cselenyák Imre írónk, Fábíán Éva, aki bukovinai székely meséket hozott nekünk szülőföldjéről, Boldizsár Ildikó mesekutató, Szentmártoni János költő.

Könyvtári órákat is rendezek, ha igény van rá, egy-egy aktuális témával kapcsolatban. Ezt a pedagógusokkal szoktam megvitatni. Könyvtárhasználati órákat és szakórákat egyaránt tartok a gyerekeknek.

Minden évben, legalább egyszer író-olvasó találkozót rendezünk. Járt már nálunk Nógrádi Gábor, Sivók Irén, Bosnyák Viktória, a Tündérboszorkány c. könyv szerzője, Csorba Csaba történész.

Rendszeresen tartunk ún. Rendhagyó irodalomórát könyvtárunkban. Cselenyák Imre, dorogi író, Kovács Lajos és sokan mások is tanítottak bennünket egy-egy ilyen órán.

Rendszeresen vannak vetélkedők, versenyek is könyvtárunkban. Indítottunk már levelezős játékot is, 3 művet kellett elolvasni az olvasóknak és ezeket kellett feldolgozni. Három forduló volt ez a verseny. Elsősorban 3-4. osztályosok vettek részt a versenyben, meséket olvastattunk el a gyerekekkel. Nagyon lelkesen fogadták a feladatokat. (Fésűs Éva, Csukás István, Lázár Ervin, Tordon Ákos meséit olvasták)

13. Tud-e hívni a könyvtár az író-olvasó találkozókra friss szerzőket?

Igen, mindenképpen igyekszünk évente legalább egyszer író-olvasó találkozót rendezni. Sohonyai Editet (Le a csajokkal!, Le a pasikkal! c. könyvek írónője)) hívtuk legutóbb, ő kortárs írónő, nagyon szabadszájú, laza, közvetlen. Felvilágosító órát tartott a 13-14 évesek körében, akik nagyon érdeklődők voltak.

Szerencsére az írók szívesen jönnek. Elsősorban pályázati pénzből finanszírozzuk ezeket a találkozókat, de akadt már olyan is, pl. Nógrádi Gábor esetében, aki 50.000 forintot kért, de olyan formában, hogy a könyvtár ilyen értékben vásárolja meg a könyveit.

Az interjúban jól látszik, hogy a könyvtáros elégedett azzal, ahogy lépést tud tartani a dokumentumpiac kínálatával. Kihasználja a bőséges választék adta lehetőségeket, legjobb tudásának megfelelően és az olvasók igényeit szem előtt tartva választja ki az irodalmat. Igyekszik a kortárs írókkal kapcsolatot tartani, akik rendszeres vendégei a gyermekkönyvtárnak. Rendszeresen szervez rendezvényeket minden korosztály számára. Új hagyományokat is teremt a legkisebbeknek.

A dorogi Arany János Gyermekkönyvtár olvasóival készített interjúk:

Kíváncsi voltam arra, hogy akikért van a gyermekkönyvtár, ők hogyan választanak a mai gyermekirodalom kínálatából, mit olvasnak, miért olvasnak, mik határozzák meg az olvasmányválasztásukat, mennyit olvasnak, milyen gyakran és milyen céllal látogatnak el a könyvtárba.

15 gyermekkel készítettem interjút a dorogi gyermekkönyvtárban, 7 fiúval és 8 lánnyal, 6 és 16 év közötti életkorban. Közülük 1 fő hat éves, 2 fő nyolc éves, 6 fő 14 éves, 3 fő 12 éves, 1 fő 11 éves, 1 fő 15 éves és 1 fő 16 éves. A legtöbben a 12 és 14 év közötti korosztályból valók. A mintavétel véletlenszerű volt. Aki éppen ellátogatott a könyvtárba és hajlandó volt beszélgetni velem, azokkal készítettem interjút. Négy alkalommal, 2009. szeptember 8-án, szeptember 25-én, október 2-án és október 20-án beszélgettem a gyermekekkel, a könyvtár nyitva tartási ideje alatt kb. 14.00 és 16.00 közötti időszakban.

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): kéthetente

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): kéthetente, havonta

10-12 éves lány (összesen 3 fő): havonta, hetente, hetente

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): minden nap, vagy hetente többször

13-16 éves lány (összesen 4 fő): havonta, ritkán, naponta, havonta kétszer

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): heti két alkalommal, naponta, hetente, hetente kétszer

Arra a kérdésre, hogy milyen gyakran látogatnak el a könyvtárba:

Naponta: 3 fő

Hetente többször: 2 fő

Hetente: 5 fő

Két hetente: 2 fő

Havonta: 2 fő

Ritkán: 1 fő

A legtöbben legalább hetente egyszer járnak könyvtárba, de mellettük szerencsére vannak, akik hetente többször, sőt, szinte naponta ellátogatnak a gyermekkönyvtárba. 2 fő hetente kétszer jár, valószínűleg, ahogy elolvassa a könyveket, rögtön kölcsönöz egy másikat. A többiek valószínűleg elsősorban a kölcsönzés és a számítógépezés illetve internetezés miatt járnak naponta.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): kölcsönzés (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): kölcsönzés (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): kölcsönzés (3 fő), házi feladat (2 fő), számítógépezés, internetezés (1 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): kölcsönzés (1 fő)

13-16 éves lán (összesen 4 fő): kölcsönzés (4 fő), házi feladat (1 fő), számítógépezés, internetezés (2 fő), beszélget (3 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): kölcsönzés (3 fő), számítógépezés, internetezés (3 fő), házi feladat (2 fő), beszélget (2 fő)

Az első helyen a kölcsönzés áll. 13 gyermek mondta azt, hogy elsősorban kölcsönözni szokott. Hét fő a számítógépezés, Internet használat miatt is jár a könyvtárba. A házi feladat megoldásához szükséges irodalomgyűjtés és a beszélgetés 5-5 válasszal a harmadik helyen áll. Ez elég pozitív képet ad az általam vizsgált gyermekek könyvtárhasználati szokásairól, hiszen 15 gyermekből 13-en a kölcsönzést sorolták elsődleges könyvtár látogatási célként és a megkérdezettek fele válaszolta azt, hogy az internethasználat miatt látogat ide. Úgy tűnik, hogy az Internet hozzáférés csábító lehetőség egy könyvtárban, és a gyerekek élnek is vele, de

elsősorban kölcsönzésért, az olvasás örömeért járnak a könyvtárba. Öten válaszolták azt, hogy beszélgetnek, és házi feladatra készülnek. Ez azt jelenti, hogy jól érzik magukat a könyvtárban, jó a társaság, barátok, osztálytársak gyülekeznek iskola után a könyvtárban. A házi feladat megoldásához elmennek a könyvtárba és nem csak otthon, az Interneten kattintgatva kutatnak információ után. A helyi könyvtáros elmondása szerint gyakran forgatják a kézikönyvtár könyveit is.

3. Miért olvasol?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): szórakoztat (1 fő), kíváncsi vagyok (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): szórakoztat (2 fő), kíváncsi vagyok (2 fő), szeretek olvasni (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): szórakoztat (2 fő), unaloműzés (1 fő), kíváncsi vagyok (2 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): kötelező (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): kötelező (3 fő), szórakoztat (3 fő), kíváncsi vagyok (1 fő), szeretek olvasni (1 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): kíváncsi vagyok (3 fő), szórakoztat (2 fő), unaloműzés (2 fő), kötelező (1 fő)

A „Miért olvasol?” – kérdésre győzött a szórakoztatás és a kíváncsiság, 10 és 9 válasszal. Ez azt jelenti, hogy a legtöbben szeretnek olvasni, jó kikapcsolódásnak tartják az olvasást, szívesen olvasnak. A kíváncsiság valószínűleg azt jelenti, hogy valaki már ajánlott nekik egy-egy könyvet, illetve hogy vannak olyan témák, témakörök, amelyek felkeltik az érdeklődésüket. Öten válaszolták azt, hogy kötelező, tehát muszájból is olvasnak. Hárman az unaloműzés miatt vesznek a kezükbe könyvet és két tanuló egyszerűen csak azért, mert szeret olvasni. Nekem ez a válasz tetszett a legjobban. Nagyon őszinte és tömör, hiszen ez a legfontosabb, hogy szeressünk olvasni és ez az őszinte lelkesedés mindig megmaradjon a könyvek iránt.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): tanár (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): szülők (1 fő), édesanya (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): szülők (1 fő), barát (1 fő), magától olvas (2 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): tanár (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): szülő (2 fő), tanár (2 fő), magától olvas (3 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): tanár (2 fő), szülő (1 fő), barát (1 fő)

Szintén egyforma számban, első helyen képviseltették magukat szülők és tanárok, 6-6 válasszal. Ez nagyon figyelemre méltó és pozitívnak tekintendő, hiszen a család a legfontosabb, legszűkebb közeg, ahol az első példákát látja a gyermek. Örömmel tapasztalhatjuk, hogy a szülők ugyanolyan fontosnak tartják az olvasást, mint a pedagógusok. Úgy látszik, hogy a jó példát mind a családban, mind az iskolában megkapja a gyermek. Második helyen áll a személyes indíttatás. Ez nagyon érdekes, hogy belső igényként jelentkezik az olvasás. Azt gondolom, hogy ez a válasz azért született, mert a szülők, tanárok, barátok hatására kialakult igény már szükséglet lett és a gyermek az olvasás iránti szükségleteit szeretné kielégíteni egy-egy új regénnyel, mesével, történettel

Utolsó helyen a barátok állnak. Jól látszik, hogy a baráti környezet is hatással van az általános iskoláskorú gyermekekre, hiszen a baráti kör szokásai, így az olvasási szokások is nagyban befolyásolják az érdeklődési körüket.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): barát (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): szülő (1 fő), édesanya (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): édesanya (3 fő), tanár (1 fő), apa (1 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): unokatestvér (1 fő), édesanya (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): édesanya (2 fő), barát (1 fő), szülő (1 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): testvér (1 fő), barát (2 fő), szülő (1 fő)

A legelső helyen a szülők állnak, ezen belül is elsősorban az édesanyák. Ezt nagyon jó hallani és tapasztalni, hogy az anyák fontosnak tartják az olvasás megszerettetését és nagyon jó példával járnak a gyermekeik előtt. Nagy a valószínűsége, hogy a könyvszerető családban felnövő gyermekek maguk is rendszeres olvasókká válnak. A válaszok között szerepelnek még egyéb családtagok is, őket is a szűk családi környezethez sorolnám.

A következő helyen a barátok állnak. Ez is azt mutatja, hogy a baráti kör, a barátoktól látott minta nagyban befolyásolja a kamaszok és kisdíákok olvasáshoz való viszonyulását.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): kalandos történet (1 fő), fantasztikus regény (1 fő), ismeretterjesztő irodalom (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): mese (1 fő), vers (1 fő), kalandos történet (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): kalandos történet (3 fő), szerelmes, romantikus regény (1 fő), fantasztikus regény (1 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): nincs, nem szeret olvasni (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): kalandos történet (3 fő), mese (1 fő), szerelmes, romantikus regény (3 fő), vers (2 fő), horror (1 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): ismeretterjesztő irodalom (1 fő), kalandos történet (3 fő), fantasztikus regény (1 fő), krimi (2 fő), horror (1 fő)

Első helyen a kalandos történet áll 11 válasszal, öt követi a szerelmes regények, történetek 4 válasszal, majd 2 fő jelölte meg a meséket, 3 gyermek a fantasztikus regényeket és a verseket. Ez nagyon érdekes, hogy a verseket csak hárman írták, közülük 2 lány és 1 fiú. A fiú mindössze 6 éves, a lányok 14-15 évesek. Úgy tűnik, hogy a versek iránti érzékenység a kamasz lányokat érinti meg és az olvasni tanuló fiúcska (6 éves) és valószínűleg a szülei olvasnak még verseket. Így van ez a mesénél is, csak ott éppen fordított a nemek és az életkor aránya. Két hat éves fiú olvas meséket és egy 16 éves lány. Lehet, hogy többen is olvasnak még az idősebbek közül, csak ők szégyellik bevallani. Pedig a meseolvasás nagyon fontos lenne minden korosztályban.

Négyen olvassák szívesen a szerelmes regényeket, történeteket. Két-két olvasó jelölte meg kedvenc témaként a krimiket, a horrort és a fantasztikus történeteket, fiúk és lányok egyaránt. Csupán ketten olvasnak szívesen ismeretterjesztő irodalmat. Valószínűleg a többi gyerek is fogatja az ismeretterjesztő műveket, de elsősorban regényeket olvasnak.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): Bosnyák Viktória: Tündérboszorkány

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): Állatos mesét (1 fő), Geronimo Stilton: Egy habos kávé és nagy hűhó (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): Geronimo Stilton: A sajtpiramis titka, Thomas Brezina: Totál bepasztunk, Segítség, hercegnő lettem! (1 fő), Stephenie Meyer: Újhold, Meg Cabot: A nevetlen hercegnő naplója 1. (1 fő), Karl May: Winnetou (1 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): Gárdonyi Géza: Egri csillagok (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma (1 fő), J. K. Rowling: Harry Potter (1 fő), Gárdonyi Géza: Egri csillagok (1 fő), Lisi Harrison: Klikk 2-Korn barátok, Madeleine Lenge: Időcsavar, Ann Brashares: Négyen egy gatyában, Laurie Halse Anderson: Hadd mondjam el! (1 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig, Gyermekes tudományos enciklopédiája (1 fő), J. K. Rowling: Harry Potter, Thomas, Spongya Bob (1 fő), J. K. Rowling: Harry Potter, Stephenie Meyer: Twillight, J. F. Cooper: Az utolsó mohikán (1 fő), Darren Shan vámpírkönyvei (1 fő)

Ahogy látjuk, elég változatos válaszok születtek. Itt nagyon kitűnik a hazai dokumentumkiadás kínálata. Látszik is, hogy a gyerekek az újonnan megjelent kiadványokból válogatnak legszívesebben. A legnépszerűbbek Geronimo Stilton könyvei, melyek nagyon mulatságosak és népszerűek a gyerekek körében. Egy újságíró egerke eseménydús történeteivel ismert meg bennünket a szerző. A vámpíros könyvek is nagy sikert aratnak a tini korosztályban, gondolok itt Darren Shan vámpírkönyveire és Stephenie Meyer regényeire, amelynek első részét meg is filmesítették 2008-ban. A lányos témájú könyvek is igen népszerűek: Segítség, hercegnő lettem! Totál bepasztunk stb.

Jelen vannak még a különböző varázslatos történetek is, mint Bosnyák Viktória Tündérboszorkány című regénye, mely egy könyvtáros kisasszonyról szól, aki valójában tündér. A Harry Potter láz sem csengett még le a könyvtárakban, még mindig szívesen olvassák a gyerekek. Népszerűek még az indián könyvek, mint a Winnetou és a Nagy indiánkönyv.

Előkerülnek frissen olvasott könyvcímeként a kötelező olvasmányok is. Ez vagy azt jelenti, hogy nem olyan régen olvasták el az éppen kötelező olvasmányt, vagy azt, hogy a kötelezőkön kívül nem igen olvasnak mást, mint ahogy ezt egy interjúalany be is ismerte. Bízom benne, hogy az előző feltételezésem helyes.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt, őket szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): Bosnyák Viktória. Nagyon izgalmasak, varázslatosak a könyvei (1 fő)

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): Bartos Erika. Mert vicces. (1 fő), Geronimo Stilton, mert vicces és kalandos. Nagyon izgalmas és humoros könyveket ír. (1 fő)

10-12 éves lány (összesen 3 fő): Thomas Brezina, Geronimo Stilton. Nagyon tetszenek a könyveik, jó izgalmas és persze szórakoztatóak. (1 fő), Stephenie Meyer. Mert szerintem csodás könyveket ír. A könyveiben van minden, romantika, kaland és nem csak a Twilight saga sorozattal aratott nagy sikert, hanem még 2 könyvével is, a Pokoli báléjszakák és A burok. (1 fő), nincs kedvencem (1 fő)

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): nincs kedvencem (1 fő)

13-16 éves lány (összesen 4 fő): Meg Cabot. Mert rólam és nekem szólnak a könyvei. (1 fő), J. K. Rowling. Nagyon klasszul ír, érdekesen és izgalmasan. (1 fő), Több van, változó. Mikor éppen mit olvasok. (1 fő), Thomas Brezina, Meg Cabot. Mert nagyon izgalmas, kalandos történeteket írnak. (1 fő)

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): Petőfi Sándor (1 fő), J. K. Rowling (1 fő), Darren Shan, J. K. Rowling (1 fő), Darren Shan. Mert izgalmasak. (1 fő)

A kedvencek egyértelműen az újonnan megjelent ifjúsági- és gyermekkönyvek közül valók., kivéve Petőfi Sándort. (A költőt úgy vélem, zavarában választotta fiú interjúalanyom, akit a számítógép mellől csábítottam egy kis beszélgetésre.)

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Válaszok:

6-8 éves lány (összesen 1 fő): napi fél órát, naponta olvasok

6-8 éves fiú (összesen 2 fő): naponta legalább egy órát, ahogy van egy kis időm, olvasok

10-12 éves lány (összesen 3 fő): hetente néhány órát, minden nap kb. 2-3 órát, naponta

10-12 éves fiú (összesen 1 fő): havonta, ha van valami kötelező, csak akkor olvasok

13-16 éves lány (összesen 4 fő): hetente kb. 5 órát, naponta olvasok, hetente néhány órát, 1-2 órát, hetente 2-3 órát,

13-14 éves fiú (összesen 4 fő): hetente 10-20 oldalt olvasok, 1 órát naponta, naponta 1-2 órát, Változó, hetente, de van úgy, hogy naponta olvasok.

A legtöbben naponta olvasnak. Vannak, akik egy-két órát, de volt olyan gyermek is, aki azt válaszolta, hogy napi 2-3 órát is olvas. Gondolom, ez attól is függ, hogy éppen mit olvas, mennyire köti le őt az adott könyv és persze attól is, hogy mennyi a tanulni való az iskolában. Többen válaszolták azt, hogy hetente többször olvasnak. Csupán egyetlen olvasó válaszolta, hogy havonta vesz kezébe könyvet. Ez az olvasó volt a legnegatívabb az összes általam megkérdezett diák közül, aki bevallotta, hogy nem szeret olvasni és a kötelezőkön kívül nem is olvas semmit. (A legtöbb időt a könyvtárban internetezéssel tölti, de pozitív az, hogy rendszeres könyvtárlátogató.)

Úgy tűnik, hogy interjúalanyaim rendszeres olvasók és könyvtárlátogatók, könyvtárhasználók is egyben.

9. Összegzés

A hazai könyvpiacot napjainkban a sokszínűség jellemzi mind árban, külső megjelenésben és tartalmi színvonalban egyaránt. Magyarországon számos kiadó ad ki gyermekkönyveket, köztük akadnak jó nevű, nívós kiadványokkal jelentkező társulások és sajnos előfordulnak még a silány minőséget és tartalmat képviselők is. Remélhetőleg a jövőben az utóbbiak teljesen kiszorulnak a piacról. A legszélesebb kínálat az óvodás korosztály számára biztosított gyermekkönyvek tekintetében. Jellemzőek a mesegyűjtemények, a hazai és külföldi klasszikusok dominálnak. Bontogatják szárnyaikat a hazai fiatal tehetségek is, szerencsére egyre sikeresebben és remélhetőleg a magyarországi kiadók még jobban felkarolják őket a jövőben is. Újdonságként megjelentek a tabu témával foglalkozó könyvecskék is, bár a szülők idegenkedve és néha elutasítóan fogadják a külföldön egyébként sikeres kiadványokat. (Halálkönyv stb.)

A könyv szeretetét, az olvasás iránti igényt érdemes minél hamarabb kialakítani a gyermekekben. Fontos, hogy a kisgyermek lássa a szülőket, nagyszülőket olvasni, a szülők rendszeresen olvassanak gyermeküknek, hogy már egészen korán megismerkedjen a könyvvel. A család mellett természetesen az iskola felelőssége is rendkívül fontos az olvasás megszerettetésében. Jó lenne, ha a pedagógusok nyitottak lennének és a klasszikus kötelező ifjúsági- és gyermekirodalom mellett egy-egy népszerű mai regényt, történetet is elolvastatnának a diákokkal. Hátha ez a próbálkozás kicsit jobban megszerettetné a gyermekekkel az olvasást, ha nem csak nyűgként, gyorsan letudandó feladatként ülnének neki a kötelező olvasmányoknak, hanem érdeklődve és lelkesen olvasnának.

A gyermekek olvasási kultúráját nagymértékben meghatározza a gyermekirodalom kínálata. A hazai kínálat sokat változott a rendszerváltás óta, a példányszámok a korábbi óriási mennyiségekhez képest jelentősen csökkentek, viszont nagyon változatos a címek számát, a megjelentetett művek szerzőit tekintve. Nagyon sok külföldi szerző tollából született gyermek és ifjúsági irodalom jelenik meg hazánkban a magyar írók művei mellett. Legváltozatosabb és legbővebb kínálatot a 6 éven aluliaknak szánt irodalomban találunk, a korosztály emelkedésével egyenes arányban csökken a megjelentetett művek száma és a könyvcímek választéka.

Ez a sokszínűség elsősorban a piacon jelen lévő számos könyvkiadónak is köszönhető, valamint a rendszerváltást követő érdeklődésnek is. A legnagyobb üzletet a legfiatalabb generáció jelenti a kiadóknak. Bőséges kínálattal találkozhatnak a szülők és könyvtárosok

egyaránt, nem kis feladatot adva ezzel a lelkiismeretes felnőtteknek, akik megpróbálják szellemi táplálékban is a legjobbat nyújtani gyermeküknek. Az ifjúsági könyvek tekintetében nincs túl nagy változás. Egyre kevesebb könyvet találnak a hazai tinédzserek a könyvesboltokban, amelyek témája és története őket szólítaná meg. Ennek oka talán az, hogy már kínosnak érzik, hogy gyermekkönyvtárba látogassanak, vagy pedig a felnőtt részlegben válogatnak. Valószínűleg a tanulni való is nagyon sok és elsősorban a kötelező irodalom elolvasására szánnak időt, a számítógépezés mellett.

A mai ifjúság olvasási kedve jelentősen csökkent a rendszerváltást követően, a szabadidős tevékenységek között ritkán vagy nem is szerepel. Ennek oka a televízió csatornáin látható mese és filmdömping, mely egyszerűbb és kevésbé időigényes, mint az olvasás. Sajnos sok szülő csekély figyelmet szán gyermeke olvasási kultúrájának megalapozásában, egyszerűbb a gépek (TV, számítógép) adta lehetőségek kihasználása. Szerencsére akadnak kivételek is, pl. a dorogi Arany János Gyermekkönyvtárba a gyeseen lévő kismamák sok gyermeket már három év alatt beíratnak a könyvtárba, mert nagyon fontosnak tartják a könyv megismertetését, a könyv iránti szeretet átadását. A helyi könyvtáros baba-mama foglalkozásokat szervez a könyvtárban, ahová gyermekorvost, védőnőt és egészségügyi témában jártas előadót hív meg. A számítógépek elterjedése az olvasási iránti érdeklődést egyre inkább megöli. A gyermekek az iskolában le vannak terhelve, óriási a tananyag, a szülőknek munkahelyi és megélhetési gondokkal kell küzdeniük, egyre kevesebb idejük és pénzük marad a kulturálódásra. Az olvasás szinte luxus, ha a könyvek átlagárát vesszük figyelembe. Itt szintén megemlíteném a dorogi Arany János Gyermekkönyvtárat ellenpéldaként, ahová a szülők, ha már nem bírják anyagilag gyermekük könyvéhségét kielégíteni, korán beíratják csemetéjüket, hogy megfelelő könyvkínálatban részesüljenek

A gyermekekkel készített interjúk is azt bizonyítják, hogy akadnak még olyan olvasó kisdíákok, akik rendszeresen és szívesen járnak könyvtárba. Olvasmányaikat elsősorban a friss ifjúsági- és gyermekirodalmi kínálatból választják ki. Jó példát látnak a családban és az iskolában, szüleik és tanáraik egyaránt felhívják a figyelmüket az olvasás fontosságára és érdekes irodalmat ajánlanak nekik. Rendszeresen, naponta, de legalább hetente többször vesznek kezükbe könyvet. Élmény számukra az olvasás, amely elsősorban szórakoztatást nyújt nekik és a kíváncsiságukat elégíti ki.

Példát vehetnénk számos külföldi ország olvasási programjáról. Ausztriában az újszülötteknek ajándékkönyv jár, melynek feltétele, hogy legalább az egyik szülő beiratkozott

könyvtári olvasó legyen. Finnországban az olvasási kultúra igen magas, még a tévénézésben is az olvasást népszerűsítik és feliratozva olvashatók a gyermekeknek szánt műsorok. Angliában a védőnőt a könyvtáros is elkíséri a babalátogatáskor és ajándécsomaggal kedveskedik, mely gyermekkönyveket és a szülőknek szóló információs anyagot tartalmaz. Íme, néhány példa, aminek valószínűleg hazánkban is óriási sikere lenne. Magyarországon minden újszülött kap ajándécsomagot a kórházban, mielőtt hazavinnék szülei. Talán hasznos lenne a sok babaápolási holmi mellé egy szép mondókás leporellót is beletenni, így emlékeztetni a szülőket is, hogy a testi ápolás mellett a szellemi is rendkívül fontos.

Nem tudhatjuk, hogy mit hoz a jövő a hazai könyvpiacra. Remélhetőleg a gyermekkönyvek iránti érdeklődés még jobban felerősödik, hogy egyre lelkesebb, az olvasás iránt elkötelezett szülők és könyvtárosok vezetik majd be a következő generációkat az olvasás élményeibe. Bízom benne, hogy a gazdasági válság hamar elcsendesül és nem lesz negatív hatással a könyvkiadásra, hogy könyvszerető felnőttek és gyermekek mindig lesznek és hogy az olvasás, mint szabadidős tevékenység újra kiemelt helyre kerül.

10. Irodalomjegyzék

Könyvek, folyóiratcikkek

1. Balogh Mihály: A tízéves Könyv és Nevelés az olvasáskultúra szolgálatában = Könyv és nevelés, 2008, 3. sz. p. 33-39.
2. Bart István: Jelentés, magyar könyvkiadás 1989-1998 = Kritika, 1998. 7 sz., p. 5-9.
3. Bettelheim, Bruno: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek Bp.: Corvina, 2005, 347 p.
4. Boldizsár Ildikó: Mi lesz veled Hamupipőke? A magyar gyermekirodalom időszerű kérdései = Könyv és nevelés, 2003, 2. sz., p. 76-82.
5. Ezredvégi visszatekintés a kultúra dorogi intézményeire: Sponer mozi, Munkásotthon, könyvtárak / Bende György et. al. Drog: DVBE, 1999, 127 p.
6. Fogarassy Miklós: Egérkattintás? Az új kiadványpiac meg a gyermekkönyvtárak = Liget, 1996. 6. sz., p. 16-22.
7. Gyermekirodalom / szerk. Komáromi Gabriella ; [...szerzői Boldizsár Ildikó et. al.] Bp.: Helikon, 1999, 352 p.
8. Hollósi Zsolt: Nincs biztos recept a sikerre. Beszélgetés Cs. Tóth Jánossal, a Móra Kiadó vezérigazgatójával = Tiszatáj. 2002. 12. sz., p. 31-37.
9. Kiss Eszter Veronika: Gyermekkönyvek reneszánsza = Magyar nemzet, 2002. ápr. 4., p. 17.
10. Magyar statisztikai évkönyv, Bp., KSH, 2000
11. Magyar statisztikai évkönyv, Bp., KSH, 2005
12. Magyar statisztikai évkönyv, Bp., KSH, 2006
13. Magyar statisztikai évkönyv, Bp., KSH, 2007
14. Mihalicz Csilla-Szarka Klára-Sztankóczy András: Mi jön a Harry Potter után? = Magyar hírlap, 2001, nov. 19., p. 5.
15. Nagy Attila: Háttal a jövőnek? (Tennivalók az olvasás éve után) = Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2002, 12. sz., p. 29-36.
16. Nagy Attila: Irány Disneyland? = Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2004. márc. p. 35-39.
17. Serfőző Melinda: Népszerűek a régiek = Népszabadság 2002. április 2., p. 11.

18. Varga Kornélia : Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem a rendszerváltás után = Könyv, könyvtár, könyvtáros (2007), p. 12-18.
19. Varga Kornélia: Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig Debrecen: DEIK, 2006, 110 p.
20. Vida Barbara: Harry Potter árnyékában. A gyermekirodalom és a könyvkereskedők terrorja = Magyar Nemzet, 2001 május 19., p. 39.

Internetes források

1. Az Év Gyermekkönyve-Díj 2008. díjazottjai = <http://www.ibby.hu/dijazott.html>
Horner Péter: Mese a gyerekkönyvekről = Kulúrpárt online magazin:
http://www.kulturpart.hu/irodalom/6127/mese_a_gyerekkonyvekrol
2. HUNRA: Bemutakozás=
http://www.hunra.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=35&Itemid=54
3. Jancsó Krisztina: A gyermekkönyvkiadás mindennapjai = Új könyvpiac online magazin:<http://www.ujkonyvpiac.hu/cikkek.asp?id=3341>
4. Kálmán Tünde: Mesekönyv kiadás Magyarországon 1987-ben és 2006-ban: összehasonlító elemzés = Elektronikus Könyv és nevelés, 2008, 10. évf., 3. sz.:
http://www.tanszertar.hu/eken/2008_03/kt_0803.htm
5. Kozár Alexandra: Hódítanak a zanzásított mesék = Magyar hírlap online, 2003. 11. 21.: http://www.magyarhirlap.hu/kultura/hoditanak_a_zanzasitott_mesek.html
6. Lovász Andrea: A mai magyar gyermekirodalom időtlen kérdéseiről = Elektronikus Könyv és nevelés, 2003, 2. sz.:
<http://www.opkm.hu/konyvesnevelés/2003/2/19Lovasz.html>
7. Mi az IBBY? = http://www.ibby.hu/ibby_tev.html

8. Pompor Zoltán: Értékes, szép könyveket a legkisebbeknek! : gyermekkönyvkiadás Magyarországon = http://www.konyv7.hu/index.php?akt_menu=494
9. Tóth János, Cs.: Értékmegőrző évtizedek: Jóra nevel a Móra = Elektronikus Könyv és nevelés, 2008, 10. évf., 2. sz.: http://www.tanszertar.hu/eken/2008_02/cstj_0802.htm
10. Vajda Kornél: A Könyv és Nevelésről = Elektronikus Könyv és nevelés, 2008, 10. évf., 4. sz.: http://www.tanszertar.hu/eken/2008_04/tizeves/tizeves_vk_0804.htm

Könyvtári dokumentumok

1. Csoportos leltárkönyv 1980-2000 (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
2. Csoportos leltárkönyv 2001- (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
3. Gyermekbeiratkozási napló (Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára, Dorog)
4. Munkanapló a könyvtárak részére az 1980 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
5. Munkanapló a könyvtárak részére az 1981 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
6. Munkanapló a könyvtárak részére az 1982 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
7. Munkanapló a könyvtárak részére az 1983 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
8. Munkanapló a könyvtárak részére az 1984 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
9. Munkanapló a könyvtárak részére az 1985 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
10. Munkanapló a könyvtárak részére az 1986 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
11. Munkanapló a könyvtárak részére az 1987 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
12. Munkanapló a könyvtárak részére az 1988 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
13. Munkanapló a könyvtárak részére az 1989 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
14. Munkanapló a könyvtárak részére az 1990 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
15. Munkanapló a könyvtárak részére az 1991 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
16. Munkanapló a könyvtárak részére az 1992 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
17. Munkanapló a könyvtárak részére az 1993 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
18. Munkanapló a könyvtárak részére az 1994 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
19. Munkanapló a könyvtárak részére az 1995 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
20. Munkanapló a könyvtárak részére az 1996 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
21. Munkanapló a könyvtárak részére az 1997 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)

22. Munkanapló a könyvtárak részére az 1998 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
23. Munkanapló a könyvtárak részére az 1999 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
24. Munkanapló a könyvtárak részére a 2000 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
25. Munkanapló a könyvtárak részére a 2001 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
26. Munkanapló a könyvtárak részére a 2002 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
27. Munkanapló a könyvtárak részére a 2003 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
28. Munkanapló a könyvtárak részére a 2004 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
29. Munkanapló a könyvtárak részére a 2005 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
30. Munkanapló a könyvtárak részére a 2006 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
31. Munkanapló a könyvtárak részére a 2007 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
32. Munkanapló a könyvtárak részére a 2008 évre (Arany János Városi Könyvtár, Dorog)
33. Munkanapló a könyvtárak részére a 2009 évre (Arany János Városi Könyvtár
Gyermekkönyvtára, Dorog)

Interjúk

1. Interjú Gurinné Pintér Gabriellával, 2009. október 2.
2. Interjú H. Attilával, 2009. szeptember 14.
3. Interjú V Annával, 2009. szeptember 14.
4. Interjú M. Ágnessel, 2009. szeptember 14.
5. Interjú K. Mártával, 2009. szeptember 25.
6. Interjú H. Mátéval, 2009. szeptember 25.
7. Interjú T. Rékával, 2009. szeptember 25.
8. Interjú F. Anitával, 2009. október 2.
9. Interjú K. Tímeával, 2009. október 2.
10. Interjú N. Mártonnal, 2009. október 2.
11. Interjú H. Tóbiással, 2009. október 2.
12. Interjú B Krisztiánnal, 2009. október 2.
13. Interjú B. Norberttel, 2009. október 20.
14. Interjú Sz. Krisztinával, 2009. október 20.
15. Interjú Sz. Lászlóval, 2009. október 20.
16. Interjú K. Boglárkával, 2009. október 20.

11. Mellékletek:

1. sz. melléklet: A gyermekekkel készített interjúk
2. sz. melléklet: Interjúkérdések
3. sz. melléklet: A könyvtár rendezvényei 2009-ben
4. sz. melléklet: Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára (Dorog)
5. sz. melléklet: A 2008-as év IBBY díjazottai

A gyermekekkel készített interjúk:

H. Attila

Fiú, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök és számítógépezek, internetezek.

3. Miért olvasol?

Mert szórakoztat és kíváncsi is vagyok, meg unaloműzés is egyben az olvasás.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

A szüleim.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám meg az apukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A fantasztikus regényeket, a krimiket és a kalandos történeteket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Harry Potter, Twillight, Utolsó mohikán

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Darren Shan, J. K. Rowling

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Naponta 1-2 órát.

V. Anna

Lány, 8 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Kéthetente.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök.

3. Miért olvasol?

Mert szórakoztat és kíváncsi vagyok a történetekre.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Egy tanárom.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, a barátnőm.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket, a fantasztikus könyveket és az ismeretterjesztő irodalmat.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

A tündérboszorkányt.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Bosnyák Viktória. Nagyon izgalmasak, varázslatosak a könyvei.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Napi fél órát.

M. Ágnes

Lány, 12 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Havonta.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök, házi feladatra készülök fel.

3. Miért olvasol?

Mert szórakoztat.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

A szüleim és egy barátnőm.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

A sajtupiramis titka, Totál bepasztunk, Segítség, hercegnő lettem!

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Thomas Brezina, Geronimo Stilton. Nagyon tetszenek a könyveik, jó, izgalmas történetek és persze szórakoztatóak.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Hetente néhány órát.

K. Márta

Lány, 12 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök, házi feladathoz keresek könyveket.

3. Miért olvasol?

Elsősorban azért, mert szórakoztat az olvasás, meg unaloműzés is és kíváncsi is vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Magamtól olvasok.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám, meg az apukám, a testvéreim.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A szerelmes könyveket, a fantasztikus regényeket, a kalandos történeteket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Stephenie Meyer: Újhold, A nevetlen hercegnő naplója 1.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Stephenie Meyer. Mert szerintem csodás könyveket írt. A könyveiben van minden, romantika, kaland és nem csak a Twilight saga sorozattal aratott nagy sikert, hanem még 2 könyvével is, a Pokoli báléjszakák és A burok.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Minden nap kb. 2-3 órát.

H Máté

Fiú, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente kétszer.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök, számítógépezek, internetezek, beszélgetek, házi feladatra készülök.

3. Miért olvasol?

Elsősorban azért, mert kötelező, és mert szórakoztat, unaloműző is az olvasás.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Egy barátom.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, egy osztálytársam, a barátom.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket és a krimiket, meg a horrort nagyon szeretem.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Darren Shan vámpírkönyveit.

8. Ki a kedvenc íróid, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Darren Shan. Mert izgalmasak.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Változó, hetente de van úgy hogy naponta olvasok.

T. Réka

Lány, 11 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök, internetezek.

3. Miért olvasol?

Mert kíváncsi vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Magamtól olvasok.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos könyveket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Winnetou-t.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Nincs kedvencem.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Naponta.

F. Anita

Lány, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Havonta kétszer.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Elsősorban kölcsönözni szoktam.

3. Miért olvasol?

Szeretek olvasni, és nagyon szórakoztat az olvasás.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

A szüleim.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, anyukám és apukám is nagyon sokat olvasnak.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket és a lányos könyveket olvasom el leginkább.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Harrison, Lisi: Klikk 2- Korn barátok, Lenge, Madeleine: Időcsavar, Brashares, Ann: Négyen egy gatyában, Anderson, Laurie Halse: Hadd mondjam el!

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Thomas Brezina, Meg Cabot. Mert nagyon izgalmas, kalandos történeteket írnak.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Hetente 2-3 órát olvasok.

K. Tímea

Lány, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Minden nap.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Kölcsönözni szoktam, internetezek, és a barátaimmal beszélgetek.

3. Miért olvasol?

Mert kötelező és kíváncsi is vagyok egy-egy témára.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Egy tanárom, és van úgy, hogy engem is érdekel valami.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, a barátnőm, aki az osztálytársam is egyben.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A lányos, szerelmes könyveket szeretem és a verseket is.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Az Egri csillagokat.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Több van, változó. Mikor éppen mit olvasok.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Hetente néhány órát, 1-2 órát..

N. Márton

Fiú, 12 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Minden nap, vagy hetente többször.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Legtöbbet internetezek, kölcsönözni is szoktam, meg sokat beszélgetek a barátaimmal.

3. Miért olvasol?

Mert kötelező.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Egy tanárom.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, van, az unokatestvérem.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

Nincs kedvenc műfajom. Nem szeretek olvasni.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Az Egri csillagokat.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Nincs kedvenc íróm.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Havonta. Ha van valami kötelező, csak akkor olvasok.

H. Tóbiás

Fiú, 8 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente, két hetente, ahogy elolvasom a könyveket.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Kölcsönözni szoktam.

3. Miért olvasol?

Nagyon szeretek olvasni. Szórakoztat és kíváncsi is vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Az anyukám, tőle kaptam az első könyvet.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

A szüleim.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket szeretem.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Stilton, Geronimo: Egy habos kávé és nagy hühó

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Geronimo Stilton. Mert vicces és kalandos, nagyon izgalmas és humoros könyveket ír.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Naponta legalább egy órát, ahogy van egy kis időm, olvasok.

B. Krisztián

Fiú, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente kétszer.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Házi feladatot csinálok, számítógépezem, internetezek.

3. Miért olvasol?

Mert kíváncsi vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

A tanárok.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

A nővérem.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

Az ismeretterjesztő könyveket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Gyermekek enciklopédiája, Légy jó mindhalálig

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Petőfi Sándor

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Hetente 10-20 oldalt olvasok.

B. Norbert

Fiú, 6 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Havonta.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Kölcsönözni szoktam.

3. Miért olvasol?

Mert szórakoztató és kíváncsi is vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Anyukám és apukám.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

Nagyon szeretem a meséket és a verseket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Állatos mesét.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Bartos Erika. Mert nagyon vicces.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Naponta olvasok.

Sz. Krisztina

Lány, 15 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Ritkán.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Kölcsönözni szoktam, házi feladatot készítek órára, számítógépezek és beszélgetek is a barátaimmal.

3. Miért olvasol?

Mert szórakoztató és a kötelezőket is el kell olvasnom.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Magamtól kezdtem el olvasni.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A szerelmes regényeket, a kalandos történeteket, a verseket és nagyon szeretem a horrort.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

A Harry Potter-t.

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

J. K. Rowling. Nagyon klasszul ír, érdekesen és izgalmasan.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Naponta olvasok.

Sz. László

Fiú, 14 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Minden nap.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Kölcsönözni szoktam meg beszélgetek a barátaimmal.

3. Miért olvasol?

Mert kíváncsi vagyok.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

Egy tanárom.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, egy barátnóm. (Kriszti)

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Harry Potter, Thomas, Spongya Bob

8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

J. K. Rowling.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

1 órát naponta.

K. Boglárka

Lány, 16 éves

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?

Hetente.

2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?

Könyveket kölcsönzök.

3. Miért olvasol?

Elsősorban azért, mert kötelező, és mert szórakoztat az olvasás.

4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?

A szüleim, a tanáraink és engem is érdekel egy-egy téma vagy regény.

5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?

Igen, az anyukám.

6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?

A kalandos történeteket, regényeket és nagyon szeretem a meséket.

7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?

Beszterce ostroma.

8. Ki a kedvenc íróid, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?

Meg Cabot. Mert rólam és nekem szólnak a könyvei.

9. Mennyi időt töltesz olvasással?

Hetente kb. 5 órát.

Gyermekkel készített interjúk kérdései:

1. Milyen gyakran jársz könyvtárba?
2. Milyen céllal látogatsz a könyvtárba?
3. Miért olvasol?
4. Ki hívta fel a figyelmedet az olvasásra?
5. Van-e olyan ismerősöd, családtagod, aki különösen szeret olvasni?
6. Melyik műfajt kedveled a legjobban?
7. Milyen könyvet, könyveket olvastál legutóbb?
8. Ki a kedvenc íród, íróid? Miért őt szereted a legjobban? Milyenek a könyvei?
9. Mennyi időt töltesz olvasással?

A könyvtárossal, Gurinné Pintér Gabriellával készített interjú kérdései:

1. Milyen változásokat figyelt meg a rendszerváltást követően a hazai gyermek- és ifjúsági irodalomra vonatkoztatva a hazai dokumentumpiacon?
2. Mi a véleménye a hazai gyermekkönyvkiadóról? Mik a tapasztalatai a kiadókkal kapcsolatosan?
3. Hogyan ítéli meg a friss gyermekirodalmat? A hazai vagy a külföldi szerzők műveit részesíti előnyben? Melyik jobb véleménye szerint?
4. Ön szerint milyen a megjelent kiadványokban a műfajok aránya?
5. Milyen kiadók kiadványait részesíti előnyben a gyermekkönyvtár? Honnan rendelnek leginkább? Mi ennek az oka?
6. Mi a válogatás, beszerzés alapja? Mik az elsődleges szempontok a teljességre törekvés mellett?
7. Mik a személyes tapasztalatai a szülők, pedagógusok felkészültségét illetően? Mennyire tájékozottak a gyermekkönyvpiacra, milyen a szakirodalmi tájékozottságuk? Kapnak-e könyvtári feladatot a gyermekek?
8. Hogyan hívja fel a gyermekkönyvtár a gyermekek, szülők és pedagógusok figyelmét az újdonságokra? Ajánlják-e az új könyveket és hogyan? Van-e ennek hatása?
9. Tapasztalatai szerint befolyásolja-e a dokumentumpiac kínálata a gyermekek olvasmányválasztását?
10. Hiányol-e valamit a dokumentumpiac kínálatából? Ha igen, milyen kiadványokat?

11. Mit gondolsz, vajon a jövőben lesz-e változás a gyermekkönyvek kiadásában? Pozitív vagy negatív változásra számít?
12. Milyen rendezvényeket, összejöveteleket szervez a gyermekkönyvtár? Milyen az érdeklődése a gyermekeknek a rendezvényekkel kapcsolatban?
13. Tud-e hívni a könyvtár az író-olvasó találkozókra friss szerzőket?

A könyvtár rendezvényei 2009-ben (Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára)

- 01.07. Szabadidő 1. o.
- 01.14 Repülőszerkezetek – Technika óra 3. b.
- 01.14. Szabadidő 1. o.
- 01.16. Repülőszerkezetek – Technika óra 3. a. DVD
- 01.16. Repülőszerkezetek – Technika óra 3. b. DVD
- 01.22 Könyvtárhasználati óra 3. b.
- 01.22. Könyvtárhasználati óra 7. b.
- 01.23. Repülőszerkezetek – Technika óra 3. a.
- 01.26-01-30. Óvodások hete
- 01.26. Dózsa óvoda – könyvtárbemutató
- 01.27. Petőfi óvoda – könyvtárbemutató
- 01.28. Zrínyi óvoda – könyvtárbemutató
- 01.30 Csernik Szende lábbábozó műsora
- 02.19 Kästner születésének 110. évfordulója – 3 b.
- 02.23. Média óra – 8. a.
- 02.24. Könyvtárbemutató – 1. a.
- 02.24. Szabadidő – 1. o.
- 02.26. Média óra – 8. b.
- 03.12. Média óra – 8. b.
- 03.18. Kézműves foglalkozás – hűtőmágnes készítése
- 03.23. Víz világnapja – 3.b.
- 03.30. Média óra – 8. a.
- 03.31. Könyvtárhasználati óra – 1. a.
- 04.02. Gyerekkönyvnap – 4.a, 4. b.
- 04.06. Szavalóverseny Radnóti Miklós születésének 100. évfordulójára
- 04.07. Kézműves foglalkozás – húsvéti ablakdísz készítése
- 04.23. Szabadidő – 1. a.
- 04.27. Dr. H. Tóth István nyelvész előadása – 6. o.
- 05.18. Nyelvi vetélkedő: döntő – 50 fő
- 05.21. Könyvtárhasználati óra – 1. b.

- 05.27. Rendhagyó irodalomóra – 7. o.
- 05.28. Könyvtárhasználati óra – 1. b.
- 09.04. Könyvheti rendezvény – kézműves foglalkozás
- 09.28. Mesemondóverseny Benedek Elek születésnapja alkalmából
- 09.30. Népmese napja – felolvasó nap
- 10.15. Kazinczy Ferenc – nyelvi játékok 4. b.
- 10.16. Könyvtárhasználati óra – 2. b.
- 10.19. Örömkör – baba-mama találkozó 25 fő

A gyermekkönyvtár kiválasztó- és olvasótere

Kölcsönzőpult

Olvásó-sarok a gyermekkönyvtárban

TV-kuckó

A dorogi Arany János Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára

Író-olvasó találkozó Dorogon
(Vendég Nógrádi Gábor, köszöntőt mond a gyermekkönyvtáros, Gurinné Pintér Gabriella)

Baba-mama találkozó 2009-ben a gyermekkönyvtárban

A legifjabb generáció találkozója a könyvtárral

Benedek Elek emléknep (2009): mesét hallgató óvodások
Felolvas Jászberényi Károly iskolaigazgató (Petőfi Sándor Általános Iskola, Dorog)

Benedek Elek emléknep, felolvas Cselenyák Imre író

Emléklap

“JÓ, HOGY BENÉZTÉL”

*és elhoztad kedvenc Benedek Elek mesédet a
NÉPMESE NAPJA
alkalmából rendezett felolvasó rendezvényre.*

*Részvételeidet hálásan köszöni az
Arany János Városi Könyvtár
Gyermekkönyvtára*

Dorog, 2009. szeptember 30.

Emléklap a Népmese napja alkalmából rendezett rendezvényről

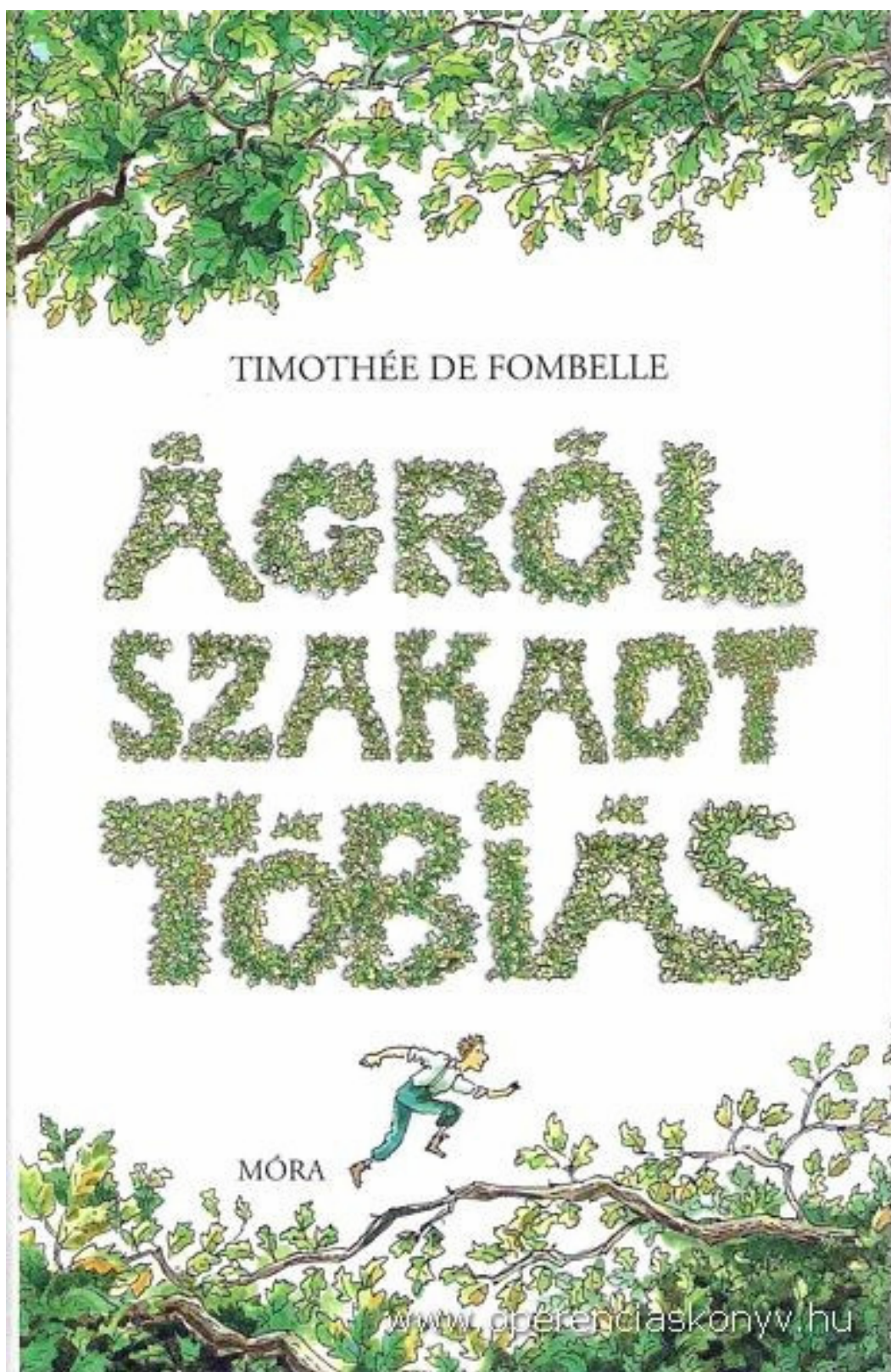

A többfordulós meseolvasó verseny díjazottjai (2009)

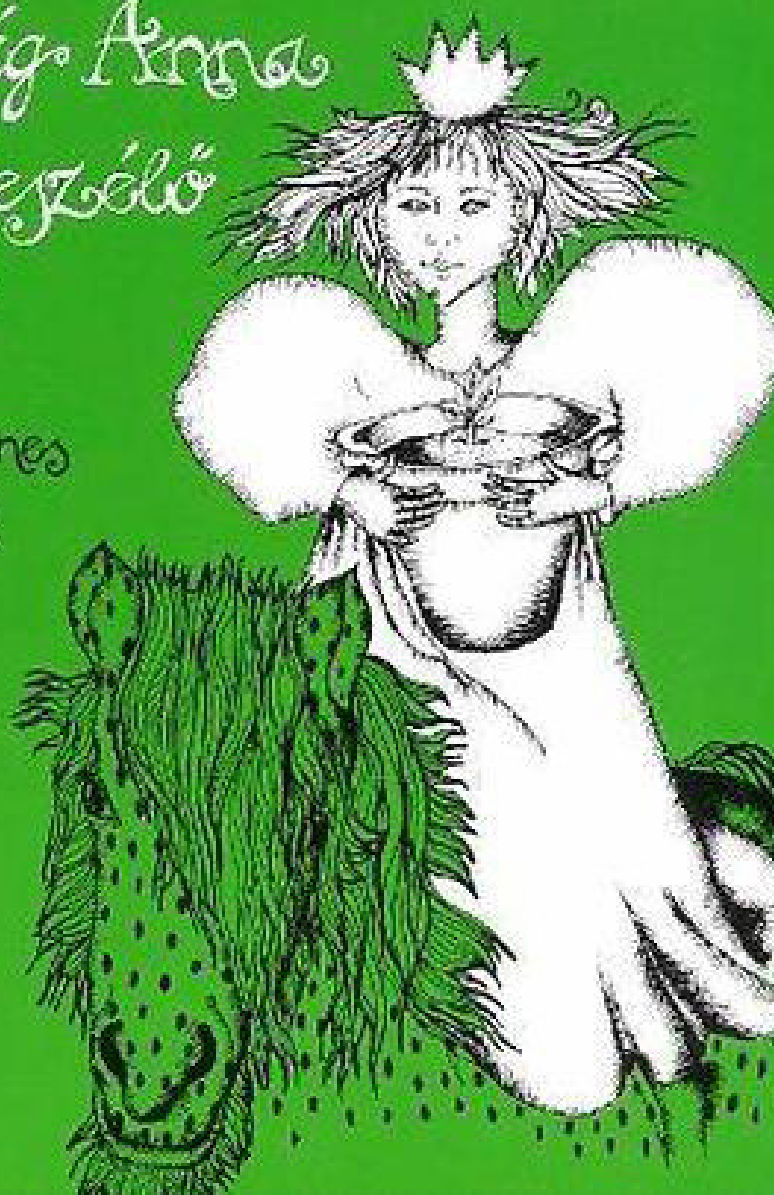
A Népmese napjára készült dekoráció (2009)

2008-as IBBY díjazottak:

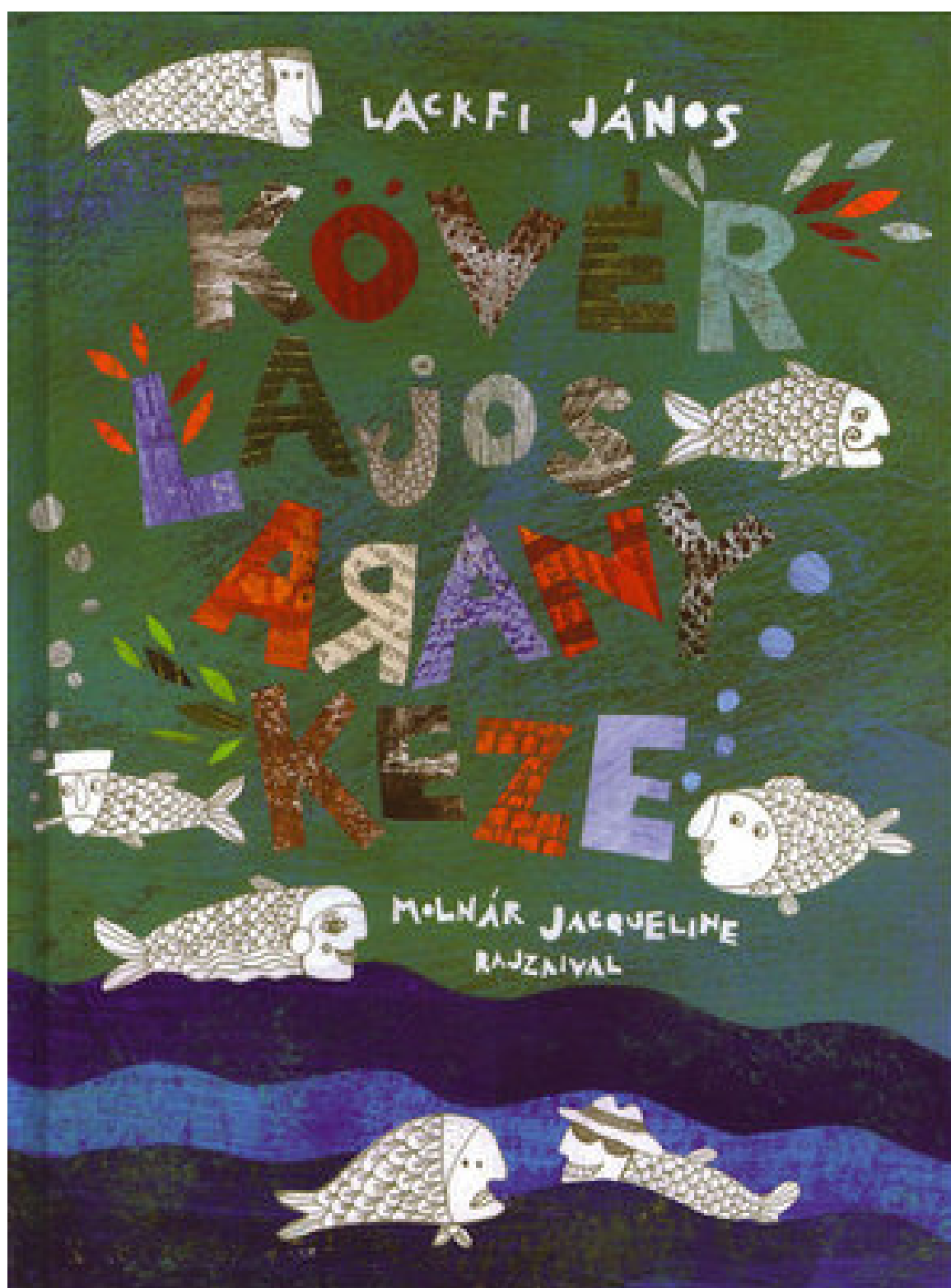

Szűz Szepes
Zöldjég Anna
és a beszélő
póribó

Ménes Ágnes
rajzaival

Ragyony

Pásztor Árpád

MUZI

A múzeumkerti fiúk

MÓRA